

Kronika

2025 11 01–2026 05 01 Pasaulio lietuvių bendruomenė (PLB) ir Lietuva

2025 m. lapkričio 12 d. Helsinkyje surengtas seminaras „From Archives to Life: Lithuanian–Finnish Cultural Exchange Inspired by Professor Robert Aukusti Niemi“, subūręs Lietuvos ir Suomijos folkloro, literatūros ir kultūros tyrėjus. Renginiu pagerbtas iškilaus suomių mokslininko profesoriaus Roberto Aukusti'o Niemi'io indėlis į Lietuvos tautosakos tyrimus ir kultūrinių ryšių tarp abiejų šalių stiprinimą. 1911–1912 m., lankydamasis šiaurės rytų Lietuvoje ir Džukijoje, profesorius R. A. Niemi'is fonografo vaškinėse plokštelėse užfiksavo daugiau kaip 300 lietuvių liaudies dainų melodijų. Ši unikali kolekcija, saugoma Suomijos literatūros draugijos archyve Helsinkyje, yra suskaitmeninta, tačiau iki šiol dar nebuvo viešai publikuota. Pirmą kartą skaitmeniniu formatu paviešinta kolekcija suteikia plačiai visuomenei galimybę išgirsti šimtmetį archyvuose saugotus įrašus.

Kaip seminare akcentavo Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto mokslininkai, šie įrašai yra vieni seniausių išlikusių lietuvių muzikinės tautosakos garso dokumentų. Ypatinę vertę R. A. Niemi'io fonografo įrašams suteikia tai, kad juose pirmą kartą užfiksuotas autentiškas daugiabalsis sutartinių giedojimas. Paviešinta kolekcija taps svarbiu šaltiniu folkloristikos, etnologijos ir kalbotyros tyrimams, taip pat praplės žinias apie istorinius Lietuvos ir Suomijos kultūrinius ryšius. Seminare aptarti profesoriaus R. A. Niemi'io darbai, jo bendradarbiavimas su Lietuvos mokslininkais ir ilgalaikis poveikis tautosakos tyrimų tradicijoms. Diskusijose pabrėžta, kad šio mokslininko veikla padėjo pagrindus glaudesniai dvišaliai kultūriniam dialogui ir įkvėpė naujus bendrus Lietuvos ir Suomijos tyrėjų projektus.

Renginyje pristatyti naujausi archyviniai tyrimai, kuriuose atskleidžiami istoriniai ir šiuolaikiniai Lietuvos ir Suomijos folkloro mainų aspektai, bei aptartos būsimo bendradarbiavimo kryptys.

Seminarą organizavo Suomijos literatūros draugija, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas ir Lietuvos Respublikos (LR) ambasada Suomijoje.

2025 m. lapkričio 15 d. Luchano Dievo Motinos bazilikos aikštė virto mažyte Lietuva. Ten susirinko lietuvių kilmės šeimos iš visos Argentinos – nuo Beriso ir Tandilio iki Rosarijo, Buenos Airių ir atokiausių provincijų. Patys Argentinos lietuviai sakė nebeatsimenantys, kada paskutinį kartą buvo taip gausiai susirinkę. Juos subūrė dvi progos: naujo Aušros Vartų Gailestingumo Motinos paveikslų perdavimas Luchano Mergelės Marijos šventovei ir Argentinos lietuvių bendruomenės 75-metis. Tarp žmonių mirgėjo tautinių juostelių spalvos, o senoliai, sulaukę progos susitikti, tyliai dalijosi istorijomis, kurias gali papasakoti tik gyvenimo patirtis: apie karo metų keliones, pirmuosius bendruomenės vakarus, apie tai, kaip kiekviena šeima iš naujo nešė Lietuvą į naujus namus Pietų Amerikoje. Šv. Mišias aukojo arkivyskupas Lionginas Virbalas, o su juo koncelebravo kunigai marijonai, dirbantys lietuvių įkurtose parapijose. Šv. Mišiose lietuviškai ir ispaniškai giedojo Beriso Mindaugo draugijos choras.

2025 m. lapkričio 19 d., minint Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 150-ąsias gimimo metines, Lietuvos ambasada JAV, bendradarbiaudama su Džono F. Kenedžio menų centru (angl. *John F. Kennedy Center for the Performing Arts*), surengė specialų pianisto Roko Zubovo ir violončelininko Glebo Pyšniako koncertą Vašingtone, skirtą JAV auditorijai, kad labiau pažintų iškiliausio Lietuvos menininko kūrybą. Atidarydamas renginį, Lietuvos ambasadorius JAV Gediminas Varvuolis pasidžiaugė, kad vakaro svečiai galėjo išgirsti M. K. Čiurlionio vizionierišką kūrybą pačiame JAV nacionalinės kultūros centre ir pajusti, kaip įvairių kūrėjų darbai mus jungia per Atlanto vandenyną. „Čiurlionio vizija, suformuota gilaus smalsumo ir tikėjimo visų meno formų vienybe, siekia toli už mūsų sienų. Neatsitiktinai ši vakarą Čiurlionio kūryba pristatoma kartu su kitais skirtingų epochų ir kultūrų kūriniiais – šio ypatingo koncerto programa atskleidžia mūsų didžiųjų tautų istorines ir kultūrinės sąsajas, apjungiant Čiurlionio kūrybą ir su Amerikos talentais, kurių šaknys taip pat siejasi su Lietuva“, – sakė ambasadorius.

Atlikti kūriniai atspindėjo Lietuvos ir JAV meninius ryšius – įtraukti darbai kompozitorių, turinčių lietuviškas šaknis ar artimą ryšį su Lietuva, nuo Anatolijaus Šenderovo ir Žibuoklės Martinaitytės iki Amerikos muzikos legendų Philipo Glasso ir George'o Gershwinio.

2025 m. lapkričio 23-ąją, Lietuvos kariuomenės sukūrimo 107-ųjų metinių dieną, Lietuvos ambasadoje Prancūzijoje vyko Pilietiško diena: trečius metus organizuojamas renginys tapo prasminga proga stiprinti bendruomenės ryšius ir puoselėti tautinę tapatybę, prisiminti pilietinės atsakomybės svarbą.

Dieną pradėjo Lietuvos šaulių sąjungos Prancūzijos, Belgijos ir Nyderlandų būrio (BENFRA) naujų narių priesaika. Susirinkusius svečius pasveikino Lietuvos ambasadorius Prancūzijoje Arnoldas Pranckevičius ir Lietuvos gynybos atašė pulkininkas leitenantas Gediminas Ignas Jonikas.

„Simboliška, kad Lietuvos ambasadoje Paryžiuje, saugančioje Petro Klimo ir Oskaro Milašiaus atminimą ir menančioje Lietuvos partizanų lyderių Vytauto Žemaičio ir Juozo Lukšos-Daumanto kelius Paryžiuje, jau ketvirtą kartą prisiekia nauji Lietuvos šauliai. Ši priesaika Tėvynei dar stipriau sieja Lietuvą su užsienyje gyvenančiais mūsų piliečiais. Šiuo sudėtingu geopolitiniu laikotarpiu kaip niekad svarbu stiprinti Lietuvos ir jos diasporos

atsparumą ir pasirengimą grėsmėms bei galimai agresijai, didinti paramą už savo ir mūsų laisvę kovojančiai Ukrainai“, – sakė A. Pranczevičius.

Seminare „Lietuvos šaulių sąjungos narių užsienyje pasiruošimas pilietiniam pasipriešinimui ir visuotinei gynybai“ išvalgomis dalijosi informacinių ir psichologinių operacijų ekspertas, buvęs specialiųjų operacijų karininkas Darius Remeika. Po pietų vaišinantis tradicine kareiviška koše renginį užbaigė knygos „Partizano Liongino Baliukevičiaus-Dzūko dienoraštis“ pristatymas, skirtas autoriaus gimimo šimtmečiui paminėti. Apie partizanų kovų istoriją, L. Baliukevičiaus-Dzūko gyvenimo ir kovos kelią gausiai susirinkusiems Prancūzijos lietuvių bendruomenės nariams pasakojo Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro vyriausiasis istorikas Dalius Žygelis.

2025 m. gruodžio 2 d. Oslo universiteto auloje įvyko Kauno valstybinio choro koncertas kaip padėka Norvegijai ir Jo Didenybei karaliui Haraldui V už ilgametį kultūrinį bendradarbiavimą. Renginyje dalyvavę karalius Haraldas V ir karalienė Sonia asmeniškai priėmė padėką. Koncertas drauge buvo ir padėka už Kauno valstybinio choro ilgamečio vadovo profesoriaus Justino Krepštos įvertinimą: šių metų pradžioje jam suteiktas Jo Didenybės karaliaus Haraldo ordino Komandoro laipsnis. Apdovanojimas pažymi daugiau nei tris dešimtmečius trunkantį profesoriaus J. Krepštos indėlį pristatant Norvegijos muziką ir kultūrą Lietuvos publikai – koncertuose, festivaliuose, žiniasklaidoje ir įgyvendinant bendrus kultūros projektus. Jo veikla reikšmingai praturtino ir Norvegijos kultūrinį gyvenimą, stiprino Lietuvos ir Norvegijos tarpusavio ryšius.

Lietuvos ambasadorius Norvegijoje Jonas Mažeika sakė esąs sujaudintas vakaro bendrystės ir tvirtų, nuoširdžių ryšių tarp Lietuvos ir Norvegijos. „Apie 50 tūkstančių lietuvių pasirinko Norvegiją kaip antruosius namus, atsinešdami savo kultūrą, šeimas ir svajones, o tuo pat metu Lietuvoje dislokuoti norvegų kariai pasirengę kartu su lietuviais ginti mūsų sienas ir vertybes. Šiemet Lietuva mini 35-ąsias nepriklausomybės atkūrimo metines ir 150-ąsias Mikalojaus Konstantino Čiurlionio gimimo metines – dviejų svarbių Lietuvos tapatybės simbolių. Esu tikras, kad jei Nobelio premija būtų skiriama už muziką ir tapybą, Čiurlionis kartu su Edvardu Munchu ir Edvardu Griegu būtų jos laureatai“, – sakė ambasadorius.

Koncerto Osle programa atskleidė išskirtinį Kauno valstybinio choro, kuriam koncerte dirigavo maestro Robertas Šervenikas, meistriskumą ir muzikos kūrinius, susijusius su ilgametės Lietuvos ir Norvegijos kultūrinės draugystės istorija. M. K. Čiurlionio, E. Griego kūrinius bei Lietuvos ir Norvegijos himnus Kauno valstybinis choras atliko kartu su Oslo universiteto mišriu chorą „Mixtus“, kuriam dirigavo Lietuvos garbės konsulas Norvegijoje Espenas Selvikas.

2025 m. gruodžio 13 d. Kolorado lietuviai susirinko drauge švęsti šv. Kalėdų. Šventinį renginį organizavo Kolorado lietuvių bendruomenė kartu su Kolorado lituanistine mokykla. Šių metų šventės tema – žiemos olimpinės žaidynės – pasirinkta siekiant pabrėžti Kolorado lituanistinės mokyklos mokinių talentus, nes tarp jų gausu aktyvių, įvairiomis sporto šakomis besidominčių vaikų. Šventė tapo puikia proga Kolorado lietuviams patirti bendrystę šventiniu laikotarpiu, pasidžiaugti lietuviškomis dainomis, pasidalyti linkėjimais ir apsikepti dovanomis.

2025 m. gruodžio 22 d. Lietuvos mokslų akademijoje nusipelnusiems pasaulio lietuviams įteikti Globalios Lietuvos apdovanojimai. Laureatai įvertinti dešimtyje kategorijų – nuo verslo ryšių kūrimo iki jaunųjų talentų ugdymo ir viso gyvenimo nuopelnų. Apdovanojimas už verslo ryšių kūrimą atiteko JAV gyvenančiai Astai Sendonaris. Ekonomikos daktaro laipsnį Hjustono universitete ir lyderystės bei strategijos magistro laipsnį Londono verslo mokykloje įgijusi lietuvė sukūrė išpūdingą karjerą JAV. Kategorijoje už tarptautinę patirtį Lietuvos savivaldybėms apdovanojimas atiteko Mariui Vilemaičiui. 16 metų JAV gyvenantis tautietis nuosekliai prisideda prie Kybartų miesto plėtojimo. Jis nemokamai moko vaikus tikslųjų mokslų, finansinio raštingumo ir verslumo. Jo iniciatyva Kybartuose vyko vaikų stovyklos, įgyvendinta finansinio raštingumo programa, Kybartų mokyklos aprūpintos informatikos ugdymo priemonėmis, veikia Dronų klubas. Apdovanojimas už tarptautinius mokslo pasiekimus skirtas dr. Dariui Čeburniui. Jis laikomas vienu iš tarptautiniu mastu labiausiai pripažintų Lietuvos mokslininkų. Dr. D. Čeburnis patenka į 1 procentą labiausiai cituojamų geomokslų srities autorių visame pasaulyje. Jo tyrimai giliau supratimą apie aerozolius, debesis ir klimatą. Dar viena nominacija ši vakarą buvo skirta tiems, kurie savo gyvenimu paliko žymę ne vienoje kartoje. Už viso gyvenimo nuopelnus apdovanojimu pagerbtas JAV gyvenantis generolas majoras Jonas Kronkaitis. Lietuvos kariuomenei jis vadovavo 1999–2004 m. Iki tol J. Kronkaičiui teko įveikti užgrūdinčius iššūkius: 1944-aisiais jo šeima buvo priversta pasitraukti iš Lietuvos, apsigyveno Vokietijoje, vėliau persikėlė į JAV. 1997 m. krašto apsaugos ministro kvietimu J. Kronkaitis grįžo į Lietuvą paruošti Lietuvos kariuomenės stoti į NATO. Apdovanojimą jo vardu atsiėmė kariuomenės vadas Raimundas Vaikšnoras. Jis pabrėžė, kad įteikti šį apdovanojimą J. Kronkaičiui bus garbė, ir drauge perdavė laureato padėką. Apdovanojimų ceremonijoje pagerbti ir jaunuosius talentus globojantys pasaulio lietuviai. Kategorijoje už jaunųjų talentų užsienyje ugdymą įvertinta Lituanistinių mokyklų asociacija, vadovaujama Donatos Simonaitienės. Atsiimdama apdovanojimą, Airijoje gyvenanti laureatė pirmiausia paminėjo jos įkurtą lituanistinę mokyklą „Gintarėlis“. Ji sakė, kad mokykla išleido jau ne vieną kartą vaikų, kurie šią ugdymo įstaigą lankė 14 metų. „Įsivaizduokite, šalia savo mokyklos 14 metų kiekvieną šeštadienį į mokyklą. Vaikams ir tėvams tai yra tikrai didelis iššūkis, bet su mokytojų pagalba tikrai įveikiamas. O dabar imkim ir padauginim mano mokyklą iš 250, nes būtent tiek lituanistinių mokyklų yra pasaulyje. Šiose mokyklose mokosi daugiau nei 12 tūkst. vaikų. Juos palaiko ir įkvepia tėvai, kurie savo pavyzdžiu ugdo meilę lietuvių kalbai. Lituanistinėse mokyklose dirba daugiau nei 1,5 tūkst. mokytojų, kurie savo atsidaavimu ir kūrybiškumu augina jaunuosius talentus, kurie vieną dieną užaugs ir taps vienu ar viena iš jūsų“, – kalbėjo D. Simonaitienė. Paskutinė nominacija skirta užsienyje gyvuojančioms lietuvių bendruomenėms. Laureatą už lietuvių bendruomenių įgalinimą pasaulyje išrinko naujienų portalo *LRT.lt* skaitytojai. Jie nusprendė, kad įvertinimo šioje kategorijoje nusipelnė Sidnėjaus lietuvių bendruomenė, kuriai vadovauja Jurgita Černiauskaitė. Jau daugiau nei dešimtmetį Australijoje gyvenanti tautietė ėmėsi gaivinti nykstančią Sidnėjaus lietuvių bendruomenę, suburdama naują komandą ir įtraukdama įvairių kartų bei neseniai atvykusius lietuvius. J. Černiauskaitės veikla sustiprino Lietuvos ryšį su diaspora ir prisidėjo prie vienos seniausių lietuvių bendruomenių pasaulyje atgimimo.

J. Černiauskaitė dalyvauti ceremonijoje negalėjo, tad apdovanojimą už ją priėmė buvusi Sidnėjaus lietuvių bendruomenės pirmininkė Monika Čiplys.

2026 m. sausio 10 d. įvyko virtuali paskaita tema „Pasaulio Lietuvių Bendruomenės strateginis planas: lietuvių diasporos pasirengimas visuotinei gynybai ir Pietų Amerikos lietuvių vaidmuo“. Paskaitą skaitė Irma Petraitytė-Lukšienė, PLB Pilietinio atsparumo komisijos pirmininkė. Paskaitoje aktyviai dalyvavo daugiau nei 60 Pietų Amerikos lietuvių bendruomenių ir organizacijų vadovų, lyderių bei narių. Renginio metu pristatyta esama saugumo padėtis Lietuvoje, apžvelgtos pagrindinės PLB strateginės kryptys bei aptartos galimybės, kaip Pietų Amerikoje gyvenantys lietuviai gali aktyviai ir prasmingai prisidėti prie Lietuvos rėmimo. Paskaitoje aptartos šios pagrindinės temos: galimas dienos X scenarijus ir Pietų Amerikos lietuvių bendruomenių vaidmuo tokioje situacijoje; ryšių stiprinimas ir jaunimo motyvavimas; komunikacijos kanalų plėtra; Rusijos įtaka Pietų Amerikoje; kova su dezinformacija; viešos palaikymo akcijos ir kitos aktualios temos. Renginį organizavo Juanas Ignacio'us Fourment'as Kalvelis, PLB Plėtros ir tvarumo komisijos pirmininkas.

2026 m. sausio 24–25 d. Edinburge įvyko 76-asis Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės (JKLB) metinis suvažiavimas ir mokymai „Stiprūs kartu: diasporos pilietinė galia“. Tai buvo prasmingas ir bendruomeniškas savaitgalis, subūręs lietuvių iš įvairių Jungtinės Karalystės regionų. Į vieną vietą susirinko žmonės su skirtingomis patirtimis, nuomonėmis ir gyvenimo istorijomis, tačiau visus jungė priklausymas bendruomenei, atsakomybė ir noras būti kartu. Mokymuose ir diskusijose aptartos pilietinės atsakomybės informacijos amžiuje, kritinio mąstymo, atsparumo dezinformacijai bei diasporos vaidmens stiprinant visuomenės atsparumą temos. Mokymus vedė lietuviškos žiniasklaidos ir visuomeninių projektų kūrėjas, prodiuseris Dominykas Kubilius, „Blue/Yellow“ direktorė Laura Paukštė ir PLB Pilietinio atsparumo komisijos pirmininkė I. Petraitytė-Lukšienė.

2026 m. sausio 26–28 d. Vilniuje PLB valdyba susitiko su Lietuvos Vyriausybės, Seimo ir ministerijų vadovais. Susitikimų metu aptarti pasaulio lietuvių bendruomenių lūkesčiai, 2026 metų bei laikotarpio vidurio PLB prioritetai ir strateginiai diasporos politikos klausimai. Susitikimų ciklas prasidėjo Lietuvos diasporos reikalų koordinavimo komisijos posėdžiu, į kurį sausio 26 d. Vilniuje susirinkta pirmą kartą po 2024 m. spalį įvykusių Seimo rinkimų. Lietuvos diasporos reikalų koordinavimo komisija yra tarpinstitucinė komisija, koordinuojanti valstybės politiką diasporos klausimais. Ji užtikrina ministerijų ir institucijų veiksmų suderinamumą, stiprina ryšius su užsienyje gyvenančiais lietuviais, skatina juos įsitraukti į Lietuvos gyvenimą bei prisideda prie diasporos politikos formavimo ir įgyvendinimo. Komisijai pirmininkavo LR Ministrė Pirmininkė Inga Ruginienė, o komisijos pirmininko pavaduotojai yra PLB pirmininkė ir LR užsienio reikalų ministras. Lietuvos diasporos reikalų koordinavimo komisijoje PLB atstovauja 7 PLB valdybos nariai, taip pat į ją įeina kitų diasporos organizacijų atstovai. Tai – svarbus žingsnis stiprinant struktūruotą dialogą tarp valstybės institucijų ir pasaulio lietuvių bendruomenių. „Lietuvos Respublikos vyriausybei ketiname pristatyti PLB lūkesčius ir aktualijas, kurios atsispindi ir yra aiškiai įtvirtintos PLB XVIII Seimo rezoliucijose. Susitikimo metu bus aptariami svarbiausi 2026 metų projektai, skirti telkti ir stiprinti lietuvių bendruomenėms visame pasaulyje, puoselėti lietuviškai tapatybei, kalbai ir kultūrai, skatinti pilietiniam aktyvumui bei

stiprinti diasporos atsparumui ir pasirengimui prisidėti prie Lietuvos gynybos“, – sakė PLB pirmininkė Dalia Henke.

2026 m. vasario 1 d. po šv. Mišių Ateitininkų namuose Lemonte būrys Čikagos apylinkių ateitininkų sendraugių ir jų draugų susirinko pasiklausyti buvusio Ateitininkų federacijos vado Juozo Polikaičio prisiminimų apie 1989–1997 m. laikotarpį, kai Lietuvoje buvo atkurtas Ateitininkų sąjūdis. Pranešimo tema – „Ateitininkų Federacijos sugrįžimas į Lietuvą: malda ir drąsa“.

2026 m. vasario 13 d. Urugvajaus lietuvių bendruomenė (ULB) kartu su Lietuvos Respublikos garbės konsulatu paminėjo Lietuvos valstybės atkūrimo dieną – Vasario 16-ąją. Po pietų vietos lietuviai nuvyko į Nepriklausomybės aikštę, po to – į Lietuvos aikštę ir ten padėjo gėlių vainikų. Vakare visi susirinko Urugvajaus lietuvių kultūros draugijos patalpose. Šia proga Lietuvos garbės konsulė Cecilia Hernández Svobas ir ULB pirmininkė Verna Vilimavičius tarė sveikinimo žodį bei priminė šios datos svarbą. Naujos šokių grupės (vaikų „Viltis“ ir jaunimo „Sidabrinis“), kurioms vadovauja Daina Ibarra, atliko gražią programą. Šventės metu taip pat pagerbtos bendruomenės vyriausiosios narės.

2026 m. vasario 26 d. Lietuvių dailės muziejus Lemonte atvėrė duris į vaizdais ir aromatais persipynusią parodą. Jos autorius – parfumerijos kūrėjas Aistis Mickevičius. Jo įvairialypė kūryba apima vaidybą, parfumeriją, vizualinį meną, kino ir televizijos prodiusavimą, literatūrą. Savo fotografijų parodoje FOTOFILMAI/PHOTOFILMS A. Mickevičius supažindino su miesto kasdienybės momentais, primenančiais filmo kadrus. Jis pristatė ir 2 olfaktorinius-vizualinius projektus. Pirmasis – LITUANICA (olfaktorinis priminimas) – sukurtas 2023 m., minint lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą 90-ąsias metines. Tai yra savotiškas uodžiamasis priminimas apie šį svarbų, herojišką, bet tragiškai pasibaigusį įvykį. Antrasis projektas – DISONANSAI – sukurtas su vaizdo menininke Aušra Lukošūniene. Jame pasakojama apie nepriklausomos Lietuvos diplomatų likimus egzilyje. Abu šie projektai kvietė pažinti kvapą kaip meno objektą, žadinantį naujus ar pamirštus potyrius bei mūsų istorinę atmintį.

2026 m. kovo 7 d. Niujorke, istoriniame Bouling Grino (*Bowling Green*) parke pirmą kartą surengta Lietuvos ir Jungtinių Amerikos Valstijų vėliavų pakėlimo ceremonija, skirta Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienai paminėti. Šis simbolinis renginys aiškiai liudijo, kad laisvės idėja gyva ir vienija žmones abiejose Atlanto pusėse. Prie trispalvėmis pasipuousių lietuvių bendruomenės narių prisijungė ir smalsūs turistai, sustoję pasiklausyti lietuviškų dainų ir sveikinimo kalbų. Tuo metu aplinkiniame finansų rajone dundėjo ekskavatoriai, skubėjo praeiviai ir vyko įprastas Niujorko gyvenimas – miesto, kuris, regis, nesustoja net savaitgaliais. Virš šio nuolatinio šurmulio aukštai pakilo Lietuvos trispalvė – greta Jungtinių Amerikos Valstijų vėliavos. Šių metų minėjimas turėjo ypatingą simbolinę prasmę: Lietuva mini 36-ąsias nepriklausomybės atkūrimo metines, LR generalinis konsulas Niujorke – savo veiklos šimtmetį, o Jungtinės Amerikos Valstijos netrukus švęs 250 metų nepriklausomybės jubiliejų.

Šią ceremoniją inicijavo LR generalinis konsulas Niujorke. Idėja surengti Lietuvos vėliavos pakėlimo ceremoniją būtent Bouling Grino parke kilo prieš metus, susitikimo su Bouling Grino asociacijos vadovybe metu. Konsulas Dovydas Špokauskas prisiminė, kad tuomet asociacijos vicepirmininkas Ibrahimas Kurtulus'as pasiūlė: „Jeigu lietuviai nori

iškelti savo vėliavą New Yorke, tai turi įvykti būtent čia.“ Bouling Grinas – seniausias Niujorko parkas ir vieta, kurioje 1783 m. nuleista britų vėliava ir iškelta Jungtinių Amerikos Valstijų vėliava šalies nepriklausomybei pažymėti. Todėl ši vieta simboliškai sieja laisvės istorijas abiejose Atlanto pusėse. Sveikindamas susirinkusiuosius generalinis konsulas D. Špokauskas padėkojo Bouling Grino asociacijos atstovams I. Kurtulus’ui ir Arthurui Piccolo’iui už galimybę surengti ceremoniją šioje istorinėje vietoje. Jis taip pat priminė, kad Lietuvai šie metai yra ypatingi ir dėl dar vienos svarbios sukakties. „Tai istoriniai metai Lietuvai Niujorke – Lietuvos generalinis konsulatą čia mini savo šimtmetį. JAV nepripažinimo politika sovietų okupacijos metais leido konsulatui veikti nenutrūkstamai ir išsaugoti Lietuvos valstybės tęstinumą“, – sakė diplomatas. Ceremonijos metu skambėjo lietuviškos dainos, kurias atliko Niujorko lietuvių mišrus choras ir Niujorko Maironio mokyklos jaunių choras, vadovaujami Lauros Vidžiūnaitės ir Gedimino Kero.

2026 m. kovo 11 d., minint 36-ąsias Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metines, Aveljanedos lietuvių Gailestingumo Motinos parapijoje buvo aukojamos iškilmingos šv. Mišios ir vyko šventinis minėjimas, subūręs vietos lietuvių bendruomenę ir garbingus svečius. Šv. Mišias, kurias organizavo Argentinos lietuvių bendruomenė (ALB), aukojo klebonas Sebastíanas Genon’is. Po pamaldų parapijos kieme vyko oficiali ceremonija. Joje dalyvavo Buenos Airių miesto vyriausybės Tautinių bendrijų ir migrantų generalinis direktorius Santosas Gastónas Juanas, ALB pirmininkė Clara Jordán, taip pat kitų šalyje veikiančių lietuviškų organizacijų vadovai bei atstovai.

2026 m. kovo 14–15 d. Miunchene (Vokietijoje) įvyko Miuncheno lietuvių bendruomenės ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) kartu suorganizuotas renginys, skirtas Kovo 11-ajai paminėti ir Vokietijos lietuvių jaunimo veikloms skatinti. Renginys prasidėjo Algirdo Kaušpėdo knygos „Koplyčia“ pristatymu. Autorius ne tik skaitė romano ištraukas, bet ir dalijosi filosofiniais apmąstymais apie fundamentalius gyvenimo prasmės klausimus. Rašytoją bei visuomenės veikėją kalbino Miuncheno lietuvių bendruomenės narė dr. Jolanta Vaičiūnaitė-Guesdon. Renginio dalyviai turėjo progą užduoti klausimų, gyvai pasikalbėti su autoriumi ir įsigyti jo parašu papuoštų knygų. Po pristatymo vyko PLJS valdybos narių Agitos Beržanskaitės ir Simono Pukinskio atvira diskusija apie PLJS, Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos istoriją bei diasporos jaunimo veiklų aktualijas. Šiuo pristatymu jaunieji užsienio lietuvių ambasadoriai norėjo ne tik informuoti apie jau vykdomas veiklas, bet ir pakviesti Vokietijoje gyvenančių lietuvių jaunimą aktyviai įsitraukti į pasaulio lietuvių bendruomenę, dalyvauti svarbiausiame diasporos jaunimo renginyje – XIX pasaulio lietuvių jaunimo kongrese Pietų Amerikoje.

2026 m. balandžio 11 d. nuaidėjo 11-asis JAV lietuvių Poezijos pavasaris „Zenitas“ Dalase, Teksase. Į Teksaso valstiją suskrido poetų iš Niujorko, Čikagos, Atlantos, Mičigano ir Lietuvos. Renginyje dalyvavo iš viso 11 poetų: Sandra Avižienytė, Arūnas Šatkus (JAV lietuvių Poezijos pavasario prezidentai), Eglė Vizgirdaitė-Gerbenis, Vykintas Genys, Marija Boharevičienė, Vilmantija Petruškevičiūtė-McCarty, Remigijus Panavas, Alvydas Pakarklis, Gedvaldas Povilaitis ir Jolanta Kalinauskaitė-Blanco. Menininkas, keramikas A. Pakarklis taip pat yra Poezijos pavasario apdovanojimų mecenatas. Iš Lietuvos atvyko anksčiau Ilinojaus valstijoje gyvenęs ir LR generaliniame konsulate dirbęs Julijonas Matukas.

2026 m. balandžio 14–16 d. Vilniuje vyko Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pavasario sesijos posėdžiai. Juose aptarti aktualūs valstybės ir diasporos klausimai – nuo gimimu įgytos pilietybės išsaugojimo teisinio reglamentavimo ir jo sąsajų su nacionaliniu saugumu iki „Globalios Lietuvos“ strategijos įgyvendinimo, grįžtančių lietuvių integracijos į darbo rinką, socialinių garantijų užtikrinimo bei šalies ir diasporos institucijų pasirengimo pilietiniam pasipriešinimui. Pasibaigus posėdžiams, komisija priėmė 6 rezoliucijas, skirtas valdžios institucijoms.

2026 m. balandžio 24–26 d. Renhofo pilyje PLB Pilietinio atsparumo komisija kartu su Vokietijos lietuvių bendruomene surengė dirbtuves, kuriose susitelkta į diasporos pasirengimą stiprinti visuotinę gynybą ir pastangas užtikrinti diasporos ir Lietuvos institucijų glaudų bei koordinuotą veikimą krizės ar karo atveju. Renhofo pilis turi istorinę reikšmę Lietuvai: okupacijos metais joje kilo iniciatyvų siekti Lietuvos nepriklausomybės, po 1990 m. ši pilis tapo Lietuvos politiniu traukos tašku Vakarų Europoje, sovietų blokados laikotarpiu – humanitarinės pagalbos telkimo vieta, o Lietuvai siekiant narystės NATO – paramos kampanijų erdve. Šiandien pilis išlieka vieta, kurioje susitikimai virsta susitarimais ir koordinuotais veiksmais. Vokietijos lietuvių bendruomenei priklausanti Renhofo pilis, esanti netoli Frankfurto, vėl tampa svarbia Lietuvos atstovų ir PLB telkimosi vieta. Čia įvyko PLB ir Lietuvos institucijų bei organizacijų atstovų susitikimas, kurio metu buvo planuojamas koordinuotas veikimas krizės ar karo atveju.

Į renginį susirinko LR krašto apsaugos ministerijos, LR užsienio reikalų ministerijos, LR ambasados Vokietijoje, Pasaulio lietuvių bendruomenės, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos, Vokietijos lietuvių bendruomenės, Vasario 16-osios gimnazijos, Lietuvos šaulių sąjungos ir kitų organizacijų vadovai ir atstovai, saugumo ekspertai, akademikai, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus ir nevyriausybinų organizacijų koalicijos atstovai. Dirbtuvių metu daug dėmesio skirta bendradarbiavimo modeliams, pasirengimui ir tarpusavio ryšių stiprinimui. Taip pat buvo aptariama, kaip užtikrinti koordinuotą diasporos ir Lietuvos institucijų veikimą krizės ar karo atveju, siekiant greitos, suderintos ir veiksmingos reakcijos.

2026 m. balandžio 27 d. pasaulio lietuviai neteko 92-uosius metusėjusios JAV lietuvių, Lietuvai ir jos diasporai ilgus dešimtmečius paaukojusios Vidos Bandis.

„Liūdna. Amžinybėn išėjo išėivijos ir Lietuvos iškili asmenybė, mūsų kolegė ir draugė Vida Bandis. Jos gyvenimas buvo įkvepiantis – kupinas atsidavimo ne tik Pasaulio Lietuvių Bendruomenei, sportui, švietimui ir mokslui, bet ir paženklintas atsakomybės bei tvirto vertybinio stuburo. Ji telkė žmones, stiprino ryšius ir paliko ryškų pėdsaką mūsų visų bendrame darbe. Netekome iškilios asmenybės ir žmogaus, kurio laikysena, žodžiai ir darbai įrašyti į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės istoriją. Liūdime kartu su artimaisiais, bičiuliais, šeima ir visais, kuriuos palietė jos gyvenimas“, – užuojautą pareiškė PLB pirmininkė D. Henke.

2026 m. balandžio 29–30 d. pirmą kartą JAV Vakarų pakrantėje vyko Šiaurės Amerikos–Lietuvos verslo forumas (*North American Lithuanian Business Forum*, NALBF), kviečiantis burtis visus, kurie ieško galimybių augti tarptautinėje rinkoje. JAV lietuviams jau gerai pažįstamas NALBF per kelerius metus išaugo į vieną svarbiausių transatlantinių ekonominių platformų. 2019 m. prasidėjęs kaip diasporos įvairių sričių atstovų susitikimas LR ambasadoje Vašingtone, NALBF šiandien tapo reikšmingu kasmetiniu renginiu,

suburiančiu verslo, inovacijų ir politikos lyderius iš abiejų Atlanto pusių, taip pat diplomatus, LR garbės konsulus JAV, Kanadoje ir Meksikoje. Šiais metais Los Andžele vykęs forumas buvo jau septintasis. Ankstesni renginiai vyko Vašingtone, Filadelfijoje, Čikagoje, Niujorke ir Bostone, o pandemijos metu – virtualioje erdvėje. Kiekvieną kartą renginys pritraukia vis platesnę dalyvių auditoriją. Per pastaruosius 4 metus forumas vyksta globojamas LR Prezidento Gitano Nausėdos ir kasmet suburia apie 250 verslo lyderių iš Lietuvos ir Šiaurės Amerikos. Šiandien NALBF yra pagrindinis forumas, skatinantis dialogą ir partnerystes tarp Šiaurės Amerikos (JAV, Kanados ir Meksikos) ir Lietuvos verslo bendruomenių. Jis veikia kaip tarpsektorinė platforma, apimanti informacines ir ryšių technologijas bei skaitmenines inovacijas, kosmoso technologijas, gynybos ir dvejopos paskirties technologijas, pažangiąją gamybą, finansines technologijas (angl. *fintech*), gyvybės mokslus, kūrybines industrijas bei maisto ir gėrimų pramonės inovacijas. Šiuo metu NALBF pagrindinė tema – dirbtinis intelektas, jo plėtotės ir panaudojimo tendencijos bei įvairiems verslo sektoriams teikiamos galimybės ir keliamos rizikos.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir institucijų prie LR Vyriausybės santykių su lietuvių išeivija apžvalga

2025 m. lapkričio 1–2 d. Lietuvos ambasadorius Kanadoje Egidijus Meilūnas Kanados lituanistinių mokyklų suvažiavimo proga įteikė LR užsienio reikalų ministerijos (URM) apdovanojimus lituanistinio švietimo puoselėtojams. Garbės ženklo „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ medalis įteiktas ilgametei Toronto lietuvių Maironio mokyklos mokytojai ir aktyviai lietuviybės puoselėtojai Rimai Žemaitytei-De Iuliis ir buvsiai ilgametei Maironio mokyklos mokytojai, Hamiltono lituanistinės mokyklos vadovei ir Kanados lietuvių bendruomenės vicepirmininkei švietimui Vidai Angelei Stanevičienei. Ministerijos garbės ženklu „Lietuvių kalbos ambasadorius“ apdovanoti Kanados lituanistinių mokyklų mokytojai. Įteikdamas apdovanojimus ambasadorius pažymėjo, kad dėmesys diasporos vaikams ir jaunimui yra vienas iš Lietuvos diasporos politikos prioritetų. „Jūsų pasišventimas lituanistiniam švietimui nusipelno didžiausios pagarbos ir padėkos“, – sakė ambasadorius E. Meilūnas, kreipdamasis į Kanados lituanistinių mokyklų atstovus. Suvažiavime aptartos galimybės plėsti lituanistinį ugdymą Kanadoje, įskaitant nuotolinio mokymo galimybes, ir stiprinti bendradarbiavimą bei ryšius su Lietuva.

2025 m. lapkričio 10 d. su darbo vizitu Reikjavike, Islandijoje, viešėjusi Ministrė Pirmininkė I. Ruginienė susitiko su Islandijos vadovėmis ir dalyvavo Reikjaviko globaliame forumo, skirtame moterų įgalinimui, lyderystei ir lyčių lygybei skatinti. Dvišalį bendradarbiavimą, regioninį saugumą, Šiaurės ir Baltijos šalių bendradarbiavimo stiprinimą, paramą nuo Rusijos agresijos besiginančiai Ukrainai premjerė I. Ruginienė aptarė su Islandijos Ministrė Pirmininke Krístrún Frostadóttir, Prezidente Halla Tómasdóttir ir šalies parlamento Altingo Pirmininke Thórunn Sveinbjarnardóttir. Stiprus saitas tarp Lietuvos ir Islandijos – pastarojoje gyvenanti gausi lietuvių diaspora. Darbo vizitą Ministrė Pirmininkė pradėjo susitikimu su vietos lietuviais, su kuriais bendravo apie diasporai svarbius klausimus ir Lietuvos aktualijas, lituanistinį švietimą Islandijoje, konsulinės paslaugas šalyje.

2025 m. lapkričio 11 d. Vašingtone LR užsienio reikalų ministras Kęstutis Budrys susitiko su lietuvių bendruomene ir pagerbė Lietuvai nusipelnčius JAV lietuvius: Sauliui Linui Anužiui įteikė apdovanojimą „Lietuvos diplomatinės žvaigždės“ ir Dianai Bieliauskas-Vidutis – „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“. „Reiškiu Jums nuoširdžią padėką ir pagarbą už Jūsų ilgametę veiklą, idėjas ir paramą stiprinant Lietuvos balsą pasaulyje. Visada buvote mūsų tvirtas ramstis Jungtinėse Valstijose Lietuvai siekiant ir vėliau įtvirtinant Nepriklausomybę, žengiant euroatlantinės integracijos keliu. Jūsų aktyvų palaikymą ginant laisvę bei demokratiją jaučiame ir dabar, dramatiškai pakitus saugumo situacijai Europoje“, – teigė LR diplomatinės vadovas K. Budrys. S. L. Anužiui LR užsienio reikalų ministerijos garbės ženklas „Lietuvos diplomatinės žvaigždės“ skirtas už ilgamečius nuopelnus stiprinant Lietuvos ir Mičigano valstijos dvišalius ekonominius, politinius ir kultūrinius ryšius, aktyvią veiklą atstovaujant Lietuvos interesams ir pagalbą Lietuvos ambasadai JAV užmegzti ryšius su Respublikonų partijos atstovais Vašingtone ir valstijose. Dianai Bieliauskas-Vidutis ministras įteikė LR užsienio reikalų ministerijos garbės ženklo „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ medalį už ilgametę ir aktyvią veiklą JAV lietuvių bendruomenėje ir Jungtiniame Baltijos Amerikos komitete bei filantropiją. Šis apdovanojimas skiriamas už ypatingus nuopelnus puoselėjant lietuviybę užsienyje, skatinant užsienyje gyvenančių lietuvių įsitraukimą į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą.

2025 m. lapkričio 26 d. Hobarte, Tasmanijos valstijoje, oficialiai atidarytas 7-asis LR garbės konsulas Australijoje. Naujuoju LR garbės konsulu paskirtas Gregas Melickas – buvęs generolas, žinomas teisės, gynybos ir bendruomenės veikėjas. G. Melickas už ilgametę tarnybą bendruomenei ir valstybei Tasmanijoje ypač gerbiamas. Jo profesinėje karjeroje – daugiau nei 4 dešimtmečiai nepertraukiamos tarnybos teisės, viešojo administravimo, gynybos ir bendruomeninės veiklos srityse. Šiuo metu jis eina Bendrosios kompetencijos administracinio tribunolo pirmininko pavaduotojo ir Tasmanijos korupcijos prevencijos komisijos vadovo pareigas. Garbės konsulato atidarymo ceremonijoje dalyvavo LR ambasadorius Australijoje Darius Degutis, Tasmanijos valdžios atstovai, lietuvių bendruomenės nariai. Renginyje taip pat dalyvavo gydytojas Jorianas Kippaxas, už išskirtinę drąsą ir profesionalumą gelbėjant Lietuvos pilietį Valdą Bieliauską sudėtingos gelbėjimo operacijos metu Franklino upėje, Tasmanijoje, apdovanotas Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi.

Hobarte atidarytas naujasis garbės konsulas yra svarbus žingsnis stiprinant Lietuvos ir Tasmanijos ryšius – jis padės skatinti ekonominį, kultūrinį ir visuomeninį bendradarbiavimą.

2025 m. gruodžio 1 d. LR užsienio reikalų ministerijoje įvykusiame tarpžinybiniame susitikime aptarti grįžtančių ir naujai atvykstančių diasporos vaikų integracijos į Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklas klausimai.

„Sėkminga vaikų integracija į švietimo sistemą yra vienas svarbiausių veiksnių šeimoms priimančioms sprendimą sugrįžti. Ši misija gali būti įgyvendinta tik glaudžiai bendradarbiaujant kompetentingoms institucijoms, vietos bendruomenėms ir vis gausėjančiam grįžtančių vaikų priimančių mokyklų ratui“, – pabrėžė LR užsienio reikalų viceministras Taurimas Valys.

LR URM Globalios Lietuvos departamento atstovai susitikimo metu pristatė konsultacijų centro „Grįžtu LT“ atliktos Lietuvos mokyklų apklausos rezultatus. Tyrimas atskleidė, kad nors mokyklų, pasirengusių priimti grįžtančius vaikus, skaičius auga, daug mokyklų išreiškia papildomų lietuvių kalbos pamokų poreikį, nurodo, kad grįžtančioms šeimoms vis dar trūksta aiškios ir lengvai prieinamos informacijos apie priėmimo į mokyklas tvarką, ugdymo turinio skirtumus ir pagalbos galimybes.

Susitikimo dalyviai aptarė tolesnius žingsnius: siekį stiprinti kalbinę pagalbą vaikams, gerinti informacijos prieinamumą šeimoms, aiškiau apibrėžti institucijų vaidmenis koordinuojant pagalbos teikimą ir plėsti kompleksinės paramos tinklą, apimančią socialinę, psichologinę ir pedagoginę pagalbą. Taip pat akcentuotas itin svarbus lituanistinių mokyklų užsienyje vaidmuo ir glaudesnio jų bendradarbiavimo su Lietuvos mokyklomis poreikis, kad vaikai būtų dar geriau parengti sėkmingai integracijai.

Diskusijoje dalyvavo LR Prezidentūros, Seimo, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos ir Vilniaus lietuvių namų gimnazijos atstovai. Valstybės institucijų išpareigojimas įgyvendinti veiksmingas (re)integraciją lengvinančias priemones, įskaitant sėkmingą vaikų integraciją, kuri dažnai nulemia šeimų sprendimą grįžti gyventi į Lietuvą, yra aiškiai įtvirtintas Lietuvos diasporos politikos strateginėse gairėse „Globali Lietuva“.

2025 m. gruodžio 3 d. LR užsienio reikalų ministerijoje surengtas kasmetinis tarpinstitucinis susitikimas, skirtas aptarti Lietuvos institucijų ir įstaigų bendradarbiavimui konsultuojant į Lietuvą grįžtančius tautiečius.

„Džiaugiamės šeštus metus iš eilės išliekančia teigiama migracijos tendencija: į Lietuvą grįžta daugiau Lietuvos piliečių, nei išvyksta. Mūsų – institucijų, dirbančių aktualiose grįžtančiajam srityse, – bendradarbiavimas yra itin svarbus, siekiant užtikrinti palankias (re)integracijos sąlygas ir spręsti kylančius iššūkius“, – susitikimo metu sakė LR URM Globalios Lietuvos departamento direktorė Lina Žukauskaitė.

Renginio metu apžvelgta LR URM konsultacijų centro „Grįžtu LT“ metų veikla, dažniausiai užduodami klausimai, grįžimo į Lietuvą tendencijos ir aktualijos, aptartas Lietuvos savivaldybių įsitraukimas užtikrinant palankesnes sąlygas grįžtantiems tautiečiams ir jų šeimoms, komunikacijos su diaspora strategijos bei galimybės tikslingai pasiekti užsienyje gyvenančius lietuvius. Susitikime dalyvavę institucijų atstovai pasidalijo patirtimi, sukaupia konsultuojant grįžtančius Lietuvos diasporos atstovus, idėjomis, kaip būtų galima stiprinti ryšį su diaspora ateityje.

2025 m. gruodžio 14 d. vizitą Niujorke LR užsienio reikalų viceministras T. Valys pradėjo apsilankymu šventinėse Mišiose lietuviškoje Švč. Mergelės Marijos Apreiškimo bažnyčioje Bruklina. „Nors Lietuvos dėmesys užsienyje gyvenantiems lietuviams kasmet auga, jokia valstybės parama nebūtų veiksminga be jūsų kasdienių pastangų, iniciatyvų ir savanorystės. Noriu padėkoti už jūsų laiką, energiją ir širdį, kurią skirate šiai parapijai, lituanistinėms mokykloms, lietuviškoms organizacijoms ir jaunajai kartai“, – sveikindamas susirinkusiuosius sakė viceministras. T. Valys taip pat dalyvavo Niujorko lietuvių bendruomenės, lituanistinės Maironio mokyklos ir skautų suorganizuotame renginyje, skirtame artėjančioms Kūčioms. Pasak viceministro, turininga renginio programa, skambančios giesmės ir vaikų dalyvavimas yra gyvas įrodymas, kad lietuviškos tradicijos Niujorke ne tik

puoselėjamos, bet ir perduodamos jaunajai kartai. Viceministras apsilankė ir Niujorke, Kvynso rajone esančioje lietuviškoje Maspeto Kristaus Atsimainymo bažnyčioje, kuri gali būti uždaryta. Ši į Lietuvai reikšmingo nekilnojamojo kultūros paveldo JAV sąrašą įtraukta bažnyčia 1962 m. pastatyta pagal architekto Jono Muloko projektą, interjerą puošia menininko Vytauto Kazimiero Jonyno sukurti lietuviški elementai. „Atsimainymo bažnyčia yra neeilinis lietuviškos sakralinės architektūros pavyzdys, todėl būtina dėti visas pastangas, kad jis būtų išsaugotas“, – pažymėjo viceministras. Už nepailstamas pastangas išsaugoti Maspeto Kristaus Atsimainymo bažnyčią ir ilgametį vadovavimą vienai seniausių JAV lietuvių organizacijų – „Lietuvos vyčių“ Maspeto kuopai – viceministras dr. Paului-Michaelui Kazui įteikė LR užsienio reikalų ministerijos garbės ženklą „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ medalį.

2026 m. sausio 9 d. LR generaliniam konsulatui Karaliaučiuje minint iškilaus Mažosios Lietuvos veikėjo, lietuvių raštijos puoselėtojo, Karaliaučiaus universiteto profesoriaus Liudviko Rėzos gimtadienį, prie rašytojo paminklo Karaliaučiuje padėta gėlių.

2026 m. sausio 12 d. LR užsienio reikalų ministras K. Budrys susitiko su Vilniaus arkivyskupu metropolitu Gintaru Grušu. Susitikimo metu aptartas LR užsienio reikalų ministerijos ir Lietuvos Katalikų Bažnyčios bendradarbiavimas telkiant pasaulio lietuvių bendruomenes ir paramos Ukrainai klausimai. „Lietuvos Katalikų Bažnyčia sovietinės okupacijos metais tapo ne tik dvasinės rezistencijos ramsčiu, bet ir gyva tautos laisvės vertybių sergėtoja. Šiandien Bažnyčios vaidmuo yra ne mažiau svarbus skleidžiant patriotizmo, solidarumo, pagarbos ir paramos artimui vertybinius principus visuomenėje, telkiant pasaulio lietuvių bendruomenes ir išlaikant išeivijos ryšį su Lietuva“, – sakė ministras.

Vienas svarbiausių susitikimo klausimų – pasirengimas šiemet birželį Lietuvoje vykšančiam Pasauliniam apaštaliniam gailestingumo kongresui, kuriame tikimasi sulaukti tūkstančių dalyvių ir maldininkų iš viso pasaulio. Tai bus 6-asis pasaulinis kongresas. Jis įprasmins popiežiaus Jono Pauliaus II skleistą Dievo gailestingumo žinią. Dvasiniame gailestingumo kelyje Vilnius užima ypatingą vietą, susijusią su šventąja paskelbtos vienuolės sesers Faustinos 1934 m. patirtais apreiškimais. Pagal šiuos apreiškimus nutapytas Gailestingumo Jėzaus paveikslas saugomas Dievo Gailestingumo bažnyčioje Vilniuje.

2026 m. vasario 3 d. LR ambasadoje Paryžiuje LR užsienio reikalų viceministras T. Valys susitiko su lietuvių bendruomene Prancūzijoje. Su bendruomenės atstovais, tarp kurių – Jaunimo sąjungos, Profesionalų klubo ir Šaulių sąjungos nariai, diskutuota apie geopolitines aktualijas ir Lietuvos saugumą, diasporos vaidmenį šiame kontekste, tautinį identitetą bei jo išsaugojimą, dvigubos pilietybės klausimą, grįžimo į Lietuvą galimybes. Susitikime daug dėmesio skirta lietuvių diasporos indėliui stiprinant Lietuvos tarptautinius ryšius, dalijantis profesine patirtimi ir įgyvendinant bendras iniciatyvas. Viceministras pabrėžė, kad užsienyje gyvenančių lietuvių įsitraukimas padeda kurti atvirą, modernią, stiprią ir saugią valstybę.

2026 m. vasario 10 d. Skopjėje surengtas iškilingas renginys, skirtas Lietuvos Valsybės atkūrimo dienai pažymėti. Renginyje apsilankė J. E. Šiaurės Makedonijos Respublikos Prezidentė Gordana Siljanovska-Davkova. Susirinkusius svečius pasveikino LR ambasados Kroatijoje Skopjės skyriaus vadovė, ambasadorė ypatingiems pavedimams Vilma Dambrauskienė. Lietuvos, Šiaurės Makedonijos ir Europos Sąjungos himnus atliko Šiaurės

Makedonijos mišrus choras „Pro Ars“, vadovaujamas Skopjės Muzikos fakulteto profesoriaus ir dirigento Sasho Tatarchevskio. Choras svečiams taip pat atliko makedonų liaudies dainą „Kalesh Angja“ ir Vytauto Kernagio „Baltas paukštis“. Iškilmingame minėjime dalyvavo ir Šiaurės Makedonijos Asamblėjos Parlamentinės bendradarbiavimo su Baltijos valstybių parlamentais grupės pirmininkė Monika Zajkova, Asamblėjos Užsienio politikos ir užsienio prekybos komiteto pirmininko pavaduotoja Arbana Pasholli, energetikos, kalnakasybos ir mineralinių išteklių ministrė Sanja Bozhinovska, užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministro pavaduotojas Zoranas Dimitrovski'is ir kiti šioje ministerijoje dirbantys kolegos, Prezidentūros atstovai, diplomatinio korpuso nariai, kitų valstybės institucijų, akademinės bendruomenės, nevyriausybinių organizacijų ir žiniasklaidos atstovai ir Lietuvos draugai. Minėjime taip pat dalyvavo NATO vadovaujamoje misijoje (KFOR) Kosove tarnaujantys Lietuvos kariai ir Skopjėje gyvenantys lietuviai su šeimomis.

2026 m. vasario 11 d. Baku LR ambasada Azerbaidžano Respublikoje surengė iškilmingą koncertą „Čiurlionis džiaze – Saulės preliudas“, skirtą Lietuvos valstybės atkūrimo dienos – Vasario 16-osios – 108-osioms metinėms paminėti. Renginio metu pirmą kartą Azerbaidžane skambėjo džiaz improvizacijos, įkvėptos iškilaus lietuvių kompozitoriaus ir dailininko M. K. Čiurlionio kūrybos. Šis projektas tapo simboliniu Lietuvos ir Azerbaidžano kultūrinio dialogo pavyzdžiu. Koncertą atliko žymus Azerbaidžano džiaz pianistas ir kompozitorius Salmanas Gambarovas kartu su grupe „Bakustic Jazz“. Jų interpretacijoje M. K. Čiurlionio muzikinės ir filosofinės idėjos perteiktos per šiuolaikinės improvizacijos kalbą, atveriant naujas kūrybos dimensijas. Sveikindamas susirinkusius svečius, LR ambasadorius Azerbaidžane Kęstutis Vaškelevičius pabrėžė, kad Lietuvos valstybės atkūrimą nulėmė lietuvių tautos atsparumas ir didvyriškos nepriklausomybės kovos. Tiek Lietuva, tiek Azerbaidžanas 1918 m. kūrė savo valstybes ne fizine galia, o idėjų stiprybe ir tautos apsisprendimu bei atkaklumu. Kova už laisvę ir bendros istorinės patirtys šias tautas suartino ir sukūrė stiprų solidarumo ryšį, kuris jaučiamas ir šiandien.

2026 m. vasario 19 d. LR ambasadorius Kroatijoje Eduardas Borisovas Kosovo sostinėje Prištinoje oficialiai atidarė LR garbės konsulatą, kuriam vadovauja verslininkas Bashkimas Zeqiris. Atidarymo metu taip pat paminėtos Lietuvos valstybės atkūrimo 108-osios metinės. „Lietuvos garbės konsulato atidarymas Kosove yra reikšmingas žingsnis nuosekliai stiprinant dvišalius santykius. Lietuva ir Kosovas turės daugiau galimybių plėtoti ekonominius, kultūrinius ir akademinius mainus bei stiprinti žmogiškuosius ryšius. Garbės konsulato įsteigimas atspindi mūsų siekį stiprinti bendradarbiavimą ir remti Kosovo europinę perspektyvą. Džiaugiamės, kad ši ypatinga proga taip pat tapo galimybe pirmą kartą oficialiai surengti Lietuvos valstybės atkūrimo dienos minėjimą Prištinoje“, – teigė E. Borisovas. Ambasadorius taip pat pasveikino susirinkusius Kosovo atstovus su kovo 17-ąją minima Kosovo nepriklausomybės diena. Paskirtas garbės konsulas B. Zeqiris padėkojo už parodytą pasitikėjimą ir patvirtino pasirengimą skatinti abiejų šalių bendradarbiavimą, didinti Lietuvos matomumą Kosove ir plėtoti verslo ryšius.

Susirinkusiuosius taip pat pasveikino Kosovo Nacionalinės Asamblėjos pirmininko pavaduotojas Ardianas Gola ir vidaus reikalų ministras Xhelalas Svečla.

Renginyje dalyvavo Kosovo institucijų, diplomatinio korpuso atstovai, NATO vadovaujamoje tarptautinėje operacijoje Kosove (KFOR) tarnaujantys Lietuvos kariuomenės

atstovai, KFOR vadovybė. Prištinoje veikiančio LR garbės konsulato konsulinė apygarda apima visą Kosovo teritoriją. Tai – pirmasis LR garbės konsulatas Kosove. Zagrebe veikianči LR ambasada Kroatijoje yra akredituota Kosovui, Juodkalnijai ir Šiaurės Makedonijai.

2026 m. vasario 26 d. Vilniaus knygų mugėje LR užsienio reikalų ministerijos Konsultacijų centro „Grįžtu LT“ stende LR užsienio reikalų ministras K. Budrys susitiko su užsienyje gyvenančiais ir kuriančiais lietuvių autoriais. Ministras akcentavo, kad šiandien sugrįžimas į Lietuvą vertinamas plačiau negu tik fizinis persikraustymas. Užsienyje gyvenantys kūrėjai savo tekstais, idėjomis ir patirtimi tiesiogiai prisideda prie Lietuvos augimo, jos vardo garsinimo. Autentiškas, gilus diasporos kūrybos turinys turtina tautos pasaulėvaizdį, stiprina visuomenės atsparumą informacinėms grėsmėms. Susitikime dalyvavo Vokietijoje gyvenanti rašytoja Jolita Herlyn, Vasario 16-osios gimnazijos Vokietijoje direktorė Rasa Weiss, Čekijoje reziduojanti lituanistė Geda Montvilaitė. Į Vilniaus knygų mugę šiemet atvyko diasporos kūrėjų iš Australijos, Danijos, Čekijos, Ispanijos, Italijos, Izraelio, Japonijos, Jungtinės Karalystės, Jungtinių Amerikos Valstijų, Kipro, Meksikos, Prancūzijos, Šveicarijos, Ukrainos, Vokietijos. Mugės metu Lietuvos pašto stende taip pat pristatytas išleistas naujas pašto ženklas „Grįžtu LT – ten, kur širdis“, o vasario 27 d. vyko LR užsienio reikalų ministerijos inicijuota diskusija „Ar rašymas svetur yra grįžimas?“, kurioje kūrėjai su lankytojais kalbėjosi apie kūrybą kaip ryšį su Lietuva.

2026 m. kovo 2 d. LR užsienio reikalų ministras K. Budrys su darbo vizitu apsilankė Alytuje. Ministras su Alytaus meru Nerijumi Cesiuliu aptarė užsienyje gyvenančių lietuvių grįžimo į Lietuvą skatinimą, užsienio investicijų pritraukimą į regionus, Lietuvos užsienio politikos prioritetus. Ministras pabrėžė Alytuje sėkmingai vykdomą diasporos politiką. „Alytus išlieka viena aktyviausių savivaldybių Lietuvoje įgyvendinant į rezultatus orientuotą diasporos politiką. Tai liudija ir į miestą grįžtančių lietuvių skaičiai. Čia kuriama aplinka, į kurią žmonės nori grįžti. Lietuvai tai labai svarbu“, – kalbėjo ministras. K. Budrys akcentavo, kad diasporos politika pastaraisiais metais labai transformavosi – pereina nuo ryšio palaikymo prie visapusiško įtraukimo modelio.

K. Budrys su Alytaus savivaldybės atstovais aptarė užsienio investicijų pritraukimo į Alytų galimybes ir būtinybę užtikrinti verslams darbo jėgos prieinamumą regionuose. Susitikime akcentuota, kad Alytus jau dabar tampa traukos centru įvairių sričių specialistams: čia veikia įmonės, pritraukiančios specialistus iš užsienio, o sugrįžusieji į miestą vis dažniau kuria savo verslus – nuo sveikatingumo studijų iki šeimos restoranų ar skaitmeninių paslaugų.

LR užsienio reikalų ministerija kartu su diplomatinėmis atstovybėmis ketina aktyviau pristatyti Alytaus galimybes diasporai ir padėti miestui pritraukti investicijų bei verslo partnerių. Informacija apie grįžimo į Alytų privalumus bus skleidžiama per „Globalios Lietuvos“, „Grįžtu LT“ ir kitus diplomatinius kanalus.

2026 m. kovo 10 d. LR užsienio reikalų viceministras T. Valys Buenos Airėse su Argentinos verslo bendruomene ir pramonės asociacijos atstovais aptarė dvišalio ekonominio bendradarbiavimo stiprinimo galimybes, prekybos plėtrą bei skatinimą užmegzti verslo ryšius, ypač inovacijų, technologijų, kibernetinio saugumo, logistikos ir energetikos sektoriuose. Viceministras pristatė Lietuvos ekonomikos stiprybes ir investicinę aplinką bei pabrėžė šalies siekį plėsti ekonominius ryšius Lotynų Amerikoje, įsigaliojus ES ir

MERCOSUR susitarimui. Argentinos pramonės asociacijos vadovybei buvo pristatyti Lietuvos ekonomikos pasiekimai ir verslo sąlygos, o asociacija išreiškė siekį užmegzti formalius ryšius su Lietuvos verslo struktūromis. Susitikime su įmonėmis, jau turinčiomis verslo ryšių su Lietuva, aptarta Lietuvos ir Argentinos prekybos rūmų steigimo eiga, siekiant sustiprinti dvišalį formalų verslo bendradarbiavimą. Viceministras taip pat susitiko su Argentinos lietuvių bendruomene ir už ypatingus nuopelnus Lietuvos ir Argentinos bendradarbiavimui, lietuviybės puoselėjimą ir bendruomenės stiprinimą diplomatinės žvaigždės apdovanojo ilgametį aktyvų Argentinos lietuvių bendruomenės narį Mario'ų Kalainį.

2026 m. kovo 11 d. Kaune, Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje, LR užsienio reikalų ministerijos konsultacijų centro „Grįžtu LT“ atstovai susitiko su lietuvių kilmės asmenimis ir jų šeimos nariais, grįžusiais iš Venesuelos į Lietuvą. Minėdami Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną, susitikimo dalyviai dalijosi gyvenimo Lietuvoje patirtimi ir aptarė bendruomenei aktualius klausimus. Kasmetiniai susitikimai ir nuolat palaikomas ryšys su lietuvių kilmės asmenų, persikėlusiu iš Venesuelos į Lietuvą, bendruomene suteikia galimybę tiesiogiai išgirsti, kokie yra jos svarbiausi rūpesčiai ir gyvenimo Lietuvoje patirtis, aptarti integracijos iššūkius ir džiaugsmus.

2026 m. kovo 12 d. LR užsienio reikalų viceministras T. Valys darbo vizito Brazilijoje metu teigiamai įvertino Lietuvos ir Brazilijos prekybos rūmų įsteigimą. Viceministras pažymėjo, kad rūmų įkūrimas yra reikšmingas žingsnis siekiant geriau išnaudoti Lietuvos ir Brazilijos ekonominių santykių potencialą. Pasak jo, Europos Sąjungos ir MERCOSUR prekybos susitarimas sudaro palankias sąlygas stiprinti dvišalį bendradarbiavimą. Lietuva turi daug ką pasiūlyti MERCOSUR šalims – atsiveria naujos galimybės plėsti prekybą, skatinti investuoti, plėtoti technologinį bendradarbiavimą ir akademinius mainus. Prekybos rūmų iniciatorius ir pirmasis prezidentas – LR garbės konsulo pareigas laikinai einantis Carlosas Levensteinas, rūmų viceprezidentu paskirtas Laércio'us Uliana. Rūmų valdybą sudarys iškilūs profesionalai ir verslininkai, turintys lietuviškų šaknų, taip pat Brazilijos verslo bendruomenės atstovai, tarp jų – ir buvęs Brazilijos užsienio reikalų ministras Celso'as Laferas. Tęsdamas vizitą Brazilijoje, viceministras taip pat susitiko su San Paulo valstijos vyriausybės tarptautinių ryšių vadovu Samo'u Tosatti'iu ir San Paulo valstijos Pramonininkų federacijos (FIESP) Užsienio prekybos tarybos viceprezidentu Osmaru Chohfi'iu. Susitikimų metu sutarta stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą ir skatinti verslo delegacijų mainus. Vizito metu T. Valys susitiko ir su Brazilijos lietuvių bendruomene bei lietuvių profesionalų klubo „LitPro“ nariais. Renginyje pristatytos verslo ir investavimo Lietuvoje galimybės, pabrėžta lietuvių diasporos svarba stiprinant Lietuvos ir Brazilijos ekonominius ir kultūrinius ryšius.

2026 m. kovo 17 d. Altenos mieste, įsikūrusiame svarbiame Šiaurės Vakarų Vokietijos pramoniniame ir inovacijų regione, kurį su Lietuva sieja tvirti partnerystės ryšiai, iškilmingai atidarytas LR garbės konsulas. Jo atidarymas – svarbus žingsnis stiprinant Lietuvos ir Vokietijos, ypač Šiaurės Reino-Vestfalijos, Žemutinės Saksonijos ir Brėmeno federalinių žemių, ekonominius ir kultūrinius santykius bei visuomeninius ryšius. Garbės konsulas įsikūrė istoriniame XIII a. pastate, simboliškai sujungiančiame regiono istorinį paveldą su šiuolaikiniu tarptautiniu bendradarbiavimu. Renginyje LR ambasadorius Vokietijoje Giedrius Puodžiūnas padėkojo buvusiam LR garbės konsului Šiaurės Reino-Vestfalijos žemėje

profesoriui dr. Jūrgenui Gramke'ei už ilgametį darbą ir reikšmingą indėlį stiprinant Lietuvos ir regiono ryšius, o naujam garbės konsului dr. Andreasui Hollsteinui palinkėjo toliau aktyviai plėtoti Lietuvos ir Vokietijos bendradarbiavimą.

2026 m. kovo 19–20 d. LR užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento atstovai dalyvavo Tauragėje vykusiame Lietuvos savivaldybių asociacijos organizuotame seminare savivaldybių ryšių su diaspora ir iniciatyvos „Globalūs regionai“ koordinatoriams. Renginyje daug dėmesio skirta diasporos politikos aktualijoms, bendradarbiavimo su užsienyje gyvenančiais tautiečiais stiprinimui ir jų įsitraukimo į regionų gyvenimą galimybėms aptarti.

2026 m. balandžio 10 d. LR užsienio reikalų ministras K. Budrys susitiko su Panevėžio rajono meru Antanu Pocumi ir savivaldybės atstovais. Susitikime, kuriame taip pat dalyvavo LR Seimo nariai Modesta Petrauskaitė ir Arūnas Dudėnas, aptarta Lietuvos diasporos politika, jos teikiamos galimybės užsienyje gyvenantiems lietuviams sugrįžti į Tėvynę ir sėkmingai integruotis vietos darbo rinkoje. Taip pat kalbėta apie regiono ekonominės plėtros galimybes, investicijų pritraukimą, pasirengimą Lietuvos pirmininkavimui ES Tarybai kitų metų pradžioje bei savivaldos institucijų įsitraukimą į projektų, susijusių su pirmininkavimu, įgyvendinimą. Panevėžio rajono savivaldybė yra įsteigusi diasporos politikos koordinatoriaus pareigybę, kuri padeda formuoti šios srities savivaldos politiką. Taip pat sukurta speciali informacinė skiltis grįžtantiems gyventojams, kurioje pateikiama informacija apie integraciją į darbo rinką, socialines bei švietimo galimybes jų vaikams. Savivaldybė nuo 2025 m. įgyvendina „Globalios Lietuvos“ gaires. Ministro teigimu, Panevėžio patirtis taip pat rodo, kad ryšiai su išvykusiais kraštiečiais ir sugrįžtančiųjų patirtys kuria papildomą vertę regionui. Ši sinergija stiprina vietos bendruomenes, didina krašto matomumą bei patrauklumą, atverdamą naujų galimybių turizmui, investicijoms ir tarptautiniam bendradarbiavimui. Vienas iš tokio bendradarbiavimo pavyzdžių yra „Stasys Museum“, kuriame eksponuojama Varšuvoje gyvenančio dailininko Stasio Eidrigevičiaus kūryba ir kuris tampa turizmo traukos centru. Pasak Lietuvos diplomatinės vadovo, Panevėžio rajonas yra geografiškai strateginėje vietoje – per jį eina svarbios transporto ir logistinės arterijos. Tai ne tik atveria naujų galimybių regiono žmonėms, bet ir suteikia strateginę reikšmę karinio mobilumo ir saugumo užtikrinimo kontekste.

2026 m. balandžio 24 d. LR užsienio reikalų viceministras T. Valys dalyvavo Rygos lietuvių vidurinės mokyklos 35-erių metų sukakčiai skirtame šventiniame renginyje. Viceministras mokyklos bendruomenei perdavė LR užsienio reikalų ministro K. Budrio sveikinimą ir įteikė simbolinę dovaną – 35 metrų ilgio Lietuvos valstybės vėliavą. Mokyklos direktorei Jolantai Naglei viceministras T. Valys įteikė LR užsienio reikalų ministerijos garbės ženklo „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ medalį už ilgametį vadovavimą mokyklai, asmeninį indėlį auginant jaunąją kartą ir nenuilstamą darbą saugant lietuviškąją tapatybę. Rygos lietuvių vidurinė mokykla įsteigta 1991 m. rugsėjo 1 d. Mokykla turi valstybinės mokyklos statusą, joje mokoma lietuvių kalbos, etnokultūros, geografijos, veikia neformaliojo ugdymo centras ir muziejus „Lietuviai Latvijoje“. Šiuo metu mokyklą lanko 751 mokinys.

Lietuvos Respublikos Prezidentas ir išeivija

2025 m. gruodžio 7 d. pirmoji ponia Diana Nausėdienė Milane susitiko su Šiaurės Italijoje veikiančių lituanistinių mokyklų tinklo mokytojais, taip pat mokiniais ir jų tėvais. Pirmajai poniai pristatytos mokyklų veiklos, virtualių ir kontaktinių mokymo įstaigų aktualijos, vaikų pasiekimai. Vėliau D. Nausėdienė dalyvavo diskusijoje su mokytojais tema „Kokią mokyklą kuriame šiandien?“. Pirmoji ponia padėkojo mokytojams už entuziazmą, užsispyrimą ir nuoseklų darbą siekiant, kad lituanistinės mokyklos veiktų ir pritrauktų kuo daugiau vaikų. Pirmoji ponia ragino nuolat palaikyti ryšį su Lietuvos institucijomis, atsakingomis už lituanistinį švietimą. „Būtent jūs, praktikai, greičiausiai pamatote ir geriausiai identifikuojate išskylančias problemas, galite pasiūlyti geriausius ir efektyviausius jų sprendimo būdus. Institucijos turi jus girdėti ir imtis reikiamų veiksmų. Tik tuomet galėsime pasiekti savo pačių išsiskeltą strateginį tikslą, o būtent – kad 20 procentų diasporos vaikų lankytų lituanistines mokyklas“, – teigė D. Nausėdienė. Pirmoji ponia pabrėžė, kad tai, ką daro lituanistinių mokyklų mokytojai ir šias mokyklas lankančių vaikų tėvai, yra nepaprastai svarbu lietuvių kalbai ir kultūrai išsaugoti.

2026 m. sausio 20 d. LR Prezidentas G. Nausėda ir pirmoji ponia D. Nausėdienė Sankt Galene susitiko su Šveicarijos lietuvių bendruomenės atstovėmis. Susitikimo metu aptartos lietuvių bendruomenės Šveicarijoje gyvenimo aktualijos. Atskirai paliesti lituanistinio švietimo ir žinių apie Lietuvą sklaidos, taip pat išeivijos lietuvių bendruomenių ir konkrečių kultūros projektų finansavimo klausimai. Diskutuota apie Lietuvos kultūros paveldo Šveicarijoje puoselėjimą. Nemažai dėmesio skirta investicinio diasporos ryšio su Lietuva stiprinimui, naujoms galimybėms prisidėti prie ekonominę ir investicinę grąžą teikiančių projektų Lietuvoje. Išsakyta mintis, kad prie šalies ryšio su diaspora ir jos ekonomikos stiprinimo galėtų prisidėti diasporos investicijų fondų plėtojimas, padedant nacionaliniam plėtros bankui. Prezidentas su pirmąja ponia padėkojo Šveicarijos lietuvių atstovėms už organizuotumą, savarankiškumą bei pastangas burti tautiečius ir palinkėjo visai bendruomenei išlikti susitelkusiai, išlaikyti stiprų ryšį su gimtąja šalimi ir dėmesį lietuviybės puoselėjimui. Ceremonijos metu J. I. F. Kalvelis Gailestingumo Motinos parapijai padovanojo paveikslą su Švč. Mergelės Marijos atvaizdu. Ši simbolinė dovana skirta ne tik Lietuvos laisvės šventei, bet ir Argentinos lietuvių bendruomenės 75-mečiui pažymėti. Aveljanedos lietuvių Gailestingumo Motinos parapija yra oficiali ALB būstinė ir svarbus telkiantis centras, kuriame puoselėjamos lietuviškos tradicijos, stiprinamas tikėjimas ir iš kartos į kartą perduodama tautinė tapatybė. Susitikime dalyvavo Šveicarijos lietuvių bendruomenės valdybos narės, taip pat lietuvių profesionalų klubo „ZūriLit“ atstovė.

2026 m. kovo 26 d. LR pirmoji ponia D. Nausėdienė vizito Jungtinėse Amerikos Valstijose metu Vašingtone apsilankė Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo nacionalinėje šventovėje bazilikoje ir Komunizmo aukų muziejuje. Lankydamasi minėtoje didžiausioje Romos katalikų bažnyčioje Šiaurės Amerikoje, pirmoji ponia meldėsi joje esančioje Šiluvos Dievo Motinos koplyčioje. Daugiau nei 80 koplyčių turinčioje bazilikoje ši koplyčia, įrengta JAV ir Kanados lietuvių pastangomis, jau 6 dešimtmečius liudija Lietuvos tikėjimo tradiciją, kultūrą ir istorinę atmintį. Vizito metu D. Nausėdienė susitiko su Vašingtono lietuvių katalikų bendruomenės atstovais, jie pristatė koplyčios istoriją, įkūrimo

aplinkybes bei reikšmę lietuvių diasporai. Pirmoji ponia pabrėžė lietuvių diasporos indėlį puoselėjant tautinį tapatumą bei perduodant jį ateities kartoms. D. Nausėdienė taip pat apsilankė Komunizmo aukų muziejuje, susipažino su jo ekspozicijomis, kuriose pristatomi totalitarinių režimų nusikaltimai. Pirmoji ponia padėjo muziejaus vadovybei ir bendruomenei už užmegztą bendradarbiavimą su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru ir pabrėžė Lietuvos siekį jį toliau plėtoti, įtraukiant daugiau mokslo ir muziejinių institucijų, kad būtų kuo plačiau pristatyti stalininio režimo ir komunizmo nusikaltimai, pasitelkiant ir Lietuvos istorinę patirtį. „Lietuvos patirtis liudija, kokią kainą tenka sumokėti už laisvę. Mūsų pareiga – kalbėti apie totalitarinių režimų nusikaltimus, saugoti istorinę atmintį ir perduoti ją ateities kartoms“, – sakė D. Nausėdienė. Lietuva yra prisidėjusi prie muziejaus ekspozicijų kūrimo: Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įgyvendintas parodinis projektas, skirtas sovietų okupacijos laikotarpio eksponatams pristatyti, įsiliejo į muziejaus fondą. Dalis Lietuvoje parengtų eksponatų šią dieną yra integruoti į nuolatinę ekspoziciją, o Lietuva kartu su Latvija ir Estija pripažinta viena iš muziejaus steigimo rėmėjų. Pirmoji ponia akcentavo, kad, siekiant didinti informuotumą apie komunizmo nusikaltimus ir stiprinti demokratines vertybes pasaulyje, būtinas nuoseklus tarptautinis bendradarbiavimas.

2026 m. kovo 26 d. LR pirmoji ponia D. Nausėdienė, tęsdama vizitą Jungtinėse Amerikos Valstijose, kuriose dalyvavo JAV pirmosios ponios Melanijos Trump inicijuojamos koalicijos „Puoselėjime ateitį kartu“ steigiamajame susitikime, Baltimorės Lietuvių namuose susitiko su Baltimorės Karaliaus Mindaugo lituanistinės mokyklos ir Vašingtono Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos bendruomenėmis, JAV lietuvių bendruomenės atstovais. LR pirmoji ponia pažymėjo, kad antrąjį šimtmetį skaičiuojanti JAV lietuvių bendruomenė įmynė gilius ir ryškius pėdsakus svetingoje JAV žemėje, ir jie ne išnyko laiko ir istorijos smėlyje, o iškilo įstabiais Lietuvos kultūros, švietimo, paveldo, bendrystės paminklais. „Lietuvių namai su įstabia sale, savyje talpinantys ir biblioteką, muziejų, jaukus Mažosios Lietuvos parkas – tai darbščių, tėvynės ir savo šaknų nepamiršusių žmonių kurti atminties ženklai, kartu pranašaujantys ir lietuviškos ateities Amerikoje gyvybingumą. Jūs, išsaugoję gimtąją kalbą, lietuvišką pajautą, baltišką savimonę, sukūrėte šią unikalią kultūrą – lietuvišką su amerikietišku prieskoniu, kurios didžiausia vertė – tvirti meilės žmogui, moralei, dorai pamatai“, – sakė D. Nausėdienė. LR pirmoji ponia, kuri yra lituanistinio ugdymo užsienyje globėja, kvietė JAV lituanistines mokyklas bendradarbiauti su Lietuvos valstybės institucijomis, dalytis sukaupta patirtimi per lituanistinių mokyklų tinklą. „Junkimės, bendradarbiaukime, dalinkimės – tai kvietimas, kuris sukūrė ne tik šią puikią lietuvių salą čia, Baltimorės ir Vašingtono apylinkėse, bet ir išsaugojo, išaugino ir sustiprino mūsų valstybę“, – sakė D. Nausėdienė. Ji taip pat kvietė lituanistinių mokyklų bendruomenes grįžti – jei ne fiziškai ir ne visam laikui, tai bent laikinai, atvykti studijuoti, padirbėti, dalyvauti tarptautinėse mokinių, studentų mainų programose, dalyvauti valstybės remiamose užsienio lietuvių mokytojų, mokinių stovyklose, kurti ar įsitraukti į verslus Lietuvoje, organizuoti Tėvų žemėje parodas, pasirodymus, susirasti draugų, įstoti į Lietuvoje veikiančias organizacijas. 1960 m. įkurta Kristijono Donelaičio lituanistinė mokykla Vašingtone yra viena ilgiausiai ir nepertraukiamai veikiančių lituanistinių mokyklų JAV. 2025 m. šioje mokykloje mokėsi 61 mokinys, dirbo 14 mokytojų ir 6 mokytojų padėjėjai. Karaliaus

Mindaugo lituanistinė mokykla Baltimoreje įkurta 1949 m., keletą kartų sustabdė ugdymą, bet 2025 m., po ilgos pertraukos vėl pradėjo veikti.

2026 m. kovo 29 d. LR Prezidentas G. Nausėda pasveikino lietuvių kilmės JAV ekonomistą, Nobelio ekonomikos premijos laureatą Robertą J. Shillerį 80-ojo gimtadienio proga. Pasak šalies vadovo, gražus jubiliejus – puiki proga įvertinti gausų mokslininko intelektualinį palikimą ir nuopelnus ekonomikos mokslui. Novatoriški R. J. Shillerio finansų rinkų veikimo tyrimai daug prisidėjo prie atsakingesnės ekonominės politikos visame pasaulyje. „Iki šiol prisimenu mūsų šiltą susitikimą Davose 2020 m., taip pat vėlesnius Jūsų neįkainojamus patarimus. Jūsų įžvalgos padėjo Lietuvai tapti viena iš nedaugelio šalių, išvengusių COVID-19 pandemijos sukeltos recesijos. Už tai Jums esame nuoširdžiai dėkingi“, – rašoma Prezidento sveikinime. Anot šalies vadovo, tai, kad vieno ryškiausių pasaulio mąstytojų šeima kilo iš Lietuvos, įkvepia naujas lietuvių kartas drąsiai svajoti ir prisidėti prie visuotinės žmonijos pažangos. 80-mečio proga Prezidentas palinkėjo R. J. Shilleriui tvirtos sveikatos, kūrybinės energijos ir pasitenkinimo viso gyvenimo pasiekimais.

2026 m. balandžio 24 d. LR pirmoji ponija D. Nausėdienė, atvykusi į Latvijos sostinę, pasveikino Rygos lietuvių vidurinės mokyklos, švenčiančios 35 metų veiklos sukaktį, bendruomenę. LR pirmoji ponija savo sveikinimo kalboje pasidžiaugė, kad mokykla nuo pat savo ištakų išlaiko tvirtus ryšius su lietuvių kalba ir kultūra, skatina moksleivius domėtis Lietuvos istorija, taip pat demonstruoja puikius akademinius rezultatus. „Šiandien Jūsų mokykla – vienas gražiausių ir tvirčiausių lietuvių ažuolų, išaugintų ne Lietuvos žemėje. Kasdien savo veikla mokykla atspindi Latvijos ir Lietuvos bendrystę, mūsų tautoms būdingą žinių troškimą, kūrybingumą ir išradingumą“, – sakė D. Nausėdienė. Pasak LR pirmosios ponios, Lietuvą ir Latviją per amžius jungė kalbų giminystė kaip amžinybę atspindintis kasdienių šiuolaikinių žodžių ir minčių veidrodys. Kad ir kur susitikę, lietuviai ir latviai iš pirmų kalbos garsų atpažįsta bendrumą, kuriam nereikia ilgų įžangų ar paaiškinimų. „Todėl tikrai gera, kad Latvijoje yra viena ypatinga vieta, viena mokykla, kurioje lietuvių ir latvių kalbos kasdien žengia greta, viena kitą papildydamos ir reikšmingai išplėsdamos mokinių tobulėjimo galimybes“, – sakė lituanistinio švietimo užsienyje globėja D. Nausėdienė. LR pirmoji ponija kvietė mokyklos abiturientus drąsiai rinktis studijas Lietuvos universitetuose, plėtoti bendradarbiavimą su bendraamžiais ir bendraminčiais Lietuvoje, skatinti naujų, drąsių idėjų judėjimą abipus valstybės sienos. D. Nausėdienė padėkojo visiems, kas sudarė sąlygas lietuvių mokyklai Rygoje atsirasti ir suklestėti, pirmiausia Rygos merui ir miesto vadovybei, Latvijos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai, visai Latvijos valstybei, Lietuvos institucijoms, kurios apsisprendė mokyklos veiklą palaikyti, mokyklos steigėjams, vadovams, darbuotojams, mokiniams ir jų tėvams. „Rygos lietuvių vidurinė mokykla yra būtent tokia vieta, kur mūsų kuriama ateitis įgauna gražiausias – ir tvirčiausias – formas. Bendromis jėgomis Jūs audžiate nuostabų, tvirtą audinį, kuris, kaip tos senovinės baltų apeiginės juostos, atspindi amžiną mūsų taikos, darnos ir ramybės troškimą“, – sakė LR pirmoji ponija, perdavusi Rygos lietuvių vidurinės mokyklos 35-ojo jubiliejaus iškilmų dalyviams LR Prezidento G. Nausėdos linkėjimus bei sveikinimus, taip pat palinkėjusi, kad Latvijoje kurtųsi ir daugiau dvikalbių, lietuvių ir latvių, mokyklų. Rygos lietuvių vidurinė mokykla savo istoriją skaičiuoja nuo pirmosios lietuviškos klasės, kuri buvo įkurta 1991 m. rugsėjo 1 d. tuometėje Rygos 85-ojoje vidurinėje

mokykloje. Vėliau ugdymas lietuvių kalba plėtėsi, 1995 m. įkurta Rygos lietuvių pradžios mokykla, o 2000 m. – Rygos lietuvių vidurinė mokykla. Lietuvių mokyklos Rygoje steigėja yra Latvijos Respublika. Ši mokykla teikia pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą pagal Latvijos programas, tačiau moko ir lietuvių kalbos kaip privalomo dalyko. Mokyklos mokiniai, kurių maždaug 40 proc. yra lietuvių kilmės, susipažįsta su Lietuvos istorija ir geografija, lietuvių tradicijomis bei papročiais.

2026 m. balandžio 28 d. LR Prezidentas G. Nausėda pareiškė užuojautą dėl aktyvios išeivijos lietuvių, ilgametės PLB atstovės Seime V. Bandis mirties. „Netekome asmenybės, kurios indėlis į lietuviybės puoselėjimą, išeivijos organizacijų stiprinimą bei Lietuvos vardo garsinimą pasaulyje buvo itin svarus ir reikšmingas. V. Bandis tapo ryškiu ir gyvu pavyzdžiu, kaip išeivijos lietuviai, sugrįžę į Tėvynę, gali prasmingai prisidėti prie valstybės gėrovės kūrimo, stiprinti mūsų kultūros ir kalbos sklaidą bei telkti ryšius tarp svetur gyvenančių ir Lietuvoje kuriančių tautiečių“, – sakė šalies vadovas.

Prezidentas pareiškė užuojautą velionės šeimos nariams, artimiesiems, bendražygiams, kolegoms ir visai Pasaulio lietuvių bendruomenei.

2026 m. balandžio 30 d. LR Prezidentas G. Nausėda vaizdo sveikinimu kreipėsi į Los Andžele vykusio Šiaurės Amerikos lietuvių verslo forumo (angl. *North American Lithuanian Business Forum*) dalyvius. „Prieš septynerius metus nedidelė Lietuvos profesionalų grupė susitiko mūsų ambasadoje Vašingtone aptarti glaudesnių ryšių tarp Lietuvos ir Šiaurės Amerikos. Tai, kas prasidėjo kaip paprastas pokalbis, tapo dinamiška platforma, jungiančia verslo lyderius, akademikus ir politikos formuotojus abipus Atlanto“, – sakė šalies vadovas. Prezidentas pabrėžė, kad forumas šiomet vyko itin simbolinėje vietoje – Los Andžele, kuriame susitinka kūrybiškumas ir pažangiausios technologijos. „Lietuva taip pat siekia šio derinio. Mūsų pasirinktas kelias atspindi įsitikinimą, kad sėkmė lydi pačias lanksčiausias ir inovatyviausias ekonomikas“, – teigė Prezidentas. Šalies vadovas akcentavo Lietuvos ir Jungtinių Amerikos Valstijų strateginės partnerystės svarbą, augantį bendradarbiavimą su JAV įmonėmis bei plačias galimybes tokiose srityse kaip gynybos inovacijos, dirbtinis intelektas, maisto technologijos ir kūrybinės industrijos. Los Andžele vykstantis forumas suburia Lietuvos ir Šiaurės Amerikos verslo, inovacijų, kūrybinių industrijų ir viešojo sektoriaus atstovus, siekiančius stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą ir plėtoti naujus projektus.

Vytauto Didžiojo universitete

2026 m. kovo 20 d. Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje ir nuotoliniu būdu vyko jau tradicija tapęs Lituanistinio ugdymo forumas, kvietęs į bendrą diskusiją politikus, akademikus, užsienio lituanistinių mokyklų ir Lietuvos mokyklų mokytojus. Pirmoje renginio dalyje kalbėta apie politines ir akademines lituanistinio švietimo gaires. Antroje dalyje diskutuota, kaip suprasti vaiką, ypač paauglį, kurio tapatybę formuoja kelios skirtingos kultūrinės aplinkos. Buvo keliami klausimai, kaip atpažinti ir atliepti mokinių psichologinius poreikius, kaip reaguoti į jų lietuviškosios tapatybės pokyčius.

2026 m. balandžio 21 d. vertėjai, Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Daugiakalbystės studijų katedros dėstytojai Kristinai Aurylaitei įteikta Dausų šeimos literatūros premija. Šią premiją, kuri jau tapo prestižinė, įsteigė Kanados lietuvių fondas (KLF), įgyvendinantis a. a. Aldonos Dausaitės-Empakerienės palikimo tikslus – garsinti lietuvių literatūrą bei paskatinti ir paremti lietuvių rašytojus. Trečią kartą teikiama premija Kristinai Aurylaitei skirta už puikų taip pat šia premija įvertinto rašytojo Antano Šileikos romano „Nebaigti reikalai“ (Vilnius: Baltos lankos, 2024) vertimą į lietuvių kalbą. Autorius ir vertėja pasidalijo 15 tūkst. eurų premiją. Laureatai apdovanoti Lietuvos rašytojų sąjungoje vykusioje ceremonijoje. Be premijos, laureatams įteikti diplomai ir statulėlės. Šiemet premija taip pat įvertinta rašytoja Kotryna Zylė už romaną „Mylimi kaulai“ ir rašytojas Darius Žiūra už debiutinį romaną „Diseris“. Dausų šeimos literatūros premija skiriama konkurso būdu už lietuviškai parašytus arba į lietuvių kalbą išverstus originalius ir išskirtinius prozos kūrinius (knygas), kurie buvo išleisti per pastaruosius trejus kalendorinius metus trijose kategorijose: už originalią grožinės literatūros knygą, parašytą lietuvių kalba; už originalią grožinės literatūros knygą, išverstą į lietuvių kalbą; už pirmą pradedančio autoriaus knygą, parašytą lietuvių kalba arba į ją išverstą.

2026 m. balandžio 22 d. paaiškėjo šeštoji Prezidento Valdo Adamkaus premijos laureatė. Šiais metais ja tapo Lietuvos aplinkosaugininkė Lina Paškevičiūtė – viena iš judėjimo „Girių spiečius“ iniciatorių ir nevyriausybinių organizacijos „Aplinkosaugos koalicija“ vadovė. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekos-muziejaus ir Danos Gedvilienės fondo įsteigta premija kasmet skiriama už lyderystę telkiant pilietinę visuomenę, aktyvų aplinkosauginį viešojo intereso gynimą ir pastangas darnia linkme pasukti šalies miškų politiką. L. Paškevičiūtė jau daug metų savo asmeniniu pavyzdžiu, atkakliu aplinkosauginiu aktyvizmu, viešojo intereso gynimu ir beveik dešimtmetį trunkančia lyderyste „Aplinkosaugos koalicijos“ ir „Girių spiečiaus“ veiklose pelnė tiek kitų aplinkosaugininkų, tiek plačiosios visuomenės pagarbą. Visą šią veiklą Lietuvos aplinkos labai puikiai įvertino ir premijos komitetas. Pastaraisiais metais viešai matoma L. Paškevičiūtės visuomeninė veikla yra įvertinta kaip reikšminga, daranti poveikį ir nuosekli, ypač miškų politikos, gamtos apsaugos finansavimo ir aplinkosaugos interesų atstovavimo srityse. Jau kuris laikas laureatė atpažįstama viešojoje erdvėje kaip viena ryškiausių miškų politikos kritikų.

2026 m. balandžio 28 d. VDU apsilankė LR garbės konsulė Konektikuto valstijoje prof. Dalia Giedrimienė ir Konektikuto universiteto (*Uconn*) absolventai Christianas Allynas ir Ashley Kalinauskas. Svečiai susitiko su VDU rektore prof. dr. Ineta Dabašinskiene, VDU Mokslo ir inovacijų departamento direktoriumi dr. Dariumi Milčiumi, VDU Žemės ūkio akademijos Bioekonomikos tyrimų instituto direktore dr. Viktorija Vaštakaite-Kairiene ir VDU Gamtos mokslų fakulteto Biochemijos katedros vedėju prof. dr. Sauliumi Šatkausku. „Mes norime išplėsti savo bendradarbiavimą su Lietuva, ypač akademinį ryšių, biotechnologijų, biomokslo ir gyvybės mokslų srityse. Siekiame pereiti prie konkretnių projektų ir ištirti abipusiai svarbias inovacijų temas, kurios priartintų abi puses viena prie kitos“, – teigė prof. D. Giedrimienė. Anot profesorės, būti lietuve yra ne tik pasididžiavimas, bet ir atsakomybė, todėl LR garbės konsulės Konektikute pareigos kuria galimybes palaikyti prasmingesnį Lietuvos ir JAV ryšį. Pasak prof. dr. I. Dabašinskiienės, mūsų universitetui, kuris buria išeiviją po Pasaulio lietuvių universiteto stogu, tai – svarbus

prioritetas, bet taip pat aktualu užmegzti ryšius mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse. Mokslininkė ir verslininkė A. Kalinauskas, sėkmingai išplėtojusi biotechnologijų startuolį, akcentavo, kad būtina mokyti mokslininkus suprasti rinkos potencialą. Jai pritarė ir dr. D. Milčius, pabrėžęs universiteto siekį lydėti technologines idėjas nuo pradinės stadijos iki pat komercializavimo.

VDU Lietuvių išeivijos institute, Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje

2025 m. lapkričio 4 d. įvyko VDU Istorijos katedros doktorantės Akvilės Kašiubaitės mokslo monografijos „Kupiškio krašto sentikiai 1795–1915 m.“ pristatymas. Lietuvos sentikių bendruomenė jau daugiau nei 300 metų yra Lietuvos istorijos dalis. Jų apsigyvenimas mūsų šalyje siekia XVII–XVIII a. įvykius, kai iš Rusijos į Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę bėgo persekiojami tikintieji ir valstiečiai, ieškodami laisvės išpažinti savo tikėjimą. Knygoje nagrinėjama, kaip Kupiškio sentikiai gebėjo išsaugoti savo krikščioniškąją tapatybę ir tradicinį gyvenimo būdą laikotarpiu, kai jų religinė praktika buvo draudžiama, o bendros maldos laikytos įstatymo pažeidimu. Renginyje dalyvavo prof. dr. Vaida Kamuntavičienė, prof. dr. Rimantas Miknys, knygos autorė A. Kašiubaitė, renginį moderavo doc. dr. Laima Bucevičiūtė.

2025 m. lapkričio 5 d. Draugijos pasaulio lietuviams pažinti Kauno skyrius, VDU Lietuvių išeivijos institutas ir Prezidento Valdo Adamkaus biblioteka-muziejus pakvietė į istoriko dr. Egidijaus Balandžio paskaitą „Nuo pramogos iki tautinės reprezentacijos: socialinės ir kultūrinės sporto funkcijos DP stovyklose 1945–1950 metais“. VDU Lietuvių išeivijos instituto mokslininkas, istorikas dr. E. Balandis tyrinėja lietuvių diasporos istoriją, gilinasi į pilietinės visuomenės raidą ir nuolat iš naujo atranda lietuvių socialinę ir kultūrinę sporto istoriją. Migrantų ir išvietintųjų asmenų bendruomenių gyvenime sportas retai būna vien pramoga – jis tampa svarbiu įrankiu bendruomenei siekti įvairių tikslų. Ne išimtis buvo ir lietuviai, kurie po Antrojo pasaulinio karo susitelkė DP stovyklose Vokietijoje. Paskaitoje apžvelgta, kaip lietuvių dipukų bendruomenėje sportas prisidėjo prie visuomeninių įgūdžių ugdymo, kokius tarptautinius ryšius leido užmegzti ir kaip buvo naudojamas tautinės reprezentacijos tikslams.

2025 m. lapkričio 12 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje įvyko dr. Ann Senn paskaita, skirta jaunimo lyderystės ugdymui per sportą. Paklausti paskaitos susirinko sporto profesionalai, treneriai, sporto mokyklų vadovai, politikos mokslų ir istorijos dėstytojai, tyrinėjantys sporto reikšmes. Dr. A. Senn – istoriko prof. Alo Senno (1932–2016) duktė, VDU profesoriaus lituanisto Alfredo Senno (1899–1978) anūkė – parengė disertaciją apie lyderystės ugdymą per sportą, konkrečiu atveju – plaukimo discipliną. Renginį moderavo prof. Egidijus Aleksandravičius.

2025 m. lapkričio 13 d. įvyko pokalbis tema „Folkloras: prieštaros ir jungtys“. Renginyje dalyvavo prof. Laimutė Anglickienė, doc. Kastytis Antanaitis, prof. Gediminas Karoblis, prof. Gintautas Mažeikis, studentų kūrybinė grupė „Declamationes“.

2025 m. lapkričio 18 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje įvyko VDU podoktorantūros stažuotojos dr. Laimos Vincės Sruoginis paskaita „Kas yra gyvenimo aprašymo žanras (angl. *life-writing*) ir kuo skiriasi nuo memuarų?“ Paskaitoje L. V. Sruoginis dalijosi savo patirtimi, įgyta stažuotės metu Oksfordo Gyvenimo aprašymo centre. Ji palygino gyvenimo aprašymo ir memuarų žanrus, išryškino jų skirtumus ir ribas. Svarbų vaidmenį gyvenimo aprašymo žanre turi „poatminties“ (angl. *postmemory*) sąvoka, tad paskaitos metu kalbėta, kuo ir kiek ji svarbi gyvenimo aprašymuose. Lektorė pasidalijo savo patirtimi apie gyvenimo rašymo kūrybines dirbtuves, kurias 20 savaitių vedė amerikiečiams, turintiems lietuviškų šaknų. L. V. Sruoginis kalbėjo apie tai, ko išmoko vesdama kūrybines gyvenimo aprašymo dirbtuves ir kaip šiuos įgūdžius galima panaudoti pasakojant savo šeimos istorijas. Lektorė pasidalijo keliais savo gyvenimo aprašymo projektais ir aptarė šeimos istorijų knygas. Renginio metu svarstyta apie galimybę VDU Lietuvių išeivijos institute įkurti gyvenimo aprašymo archyvą ir tai, kuo jis gali būti svarbus tyrinėtojams. Po paskaitos įvyko diskusija.

2025 m. lapkričio 25 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje įvyko dokumentinio filmo „Pilietis Havelas“ („Občan Havel“) peržiūra. Šis filmas sukurtas naudojant archyvinę Václavo Havelo prezidentavimo metu užkulisuose nufilmuotą vaizdo medžiagą, atskleidžiančią tiek to meto Čekoslovakijos politines aktualijas, tiek asmenines Prezidento V. Havelo dramas, moralinius pasirinkimus ir Prezidento kabinete skambėjusį humorą. Žiūrovai pamatė istorines akimirkas iš V. Havelo susitikimų su Billu Clintonu, Jacques'u Chiracu, taip pat V. Havelo apsilankymą legendinės grupės „Rolling Stones“ koncerte Prahoje, jo santykius su abiem žmonomis – Olga ir Dagmar. Filmo režisierius ir vaizdo operatorius Pavelas Koutecký V. Havelą pradėjo filmuoti dar 1992 m., su savo kamera lydėjo Prezidentą daugiau nei 13 metų. Po tragiškos P. Koutecký žūties jo darbą tęsė ir filmą užbaigė režisierius Miroslavas Janekas. Filmo peržiūrą organizavo Prezidento Valdo Adamkaus biblioteka-muziejus, Čekijos Respublikos ambasada ir steigiamas naujas Čekijos intelektualinio palikimo ir moralios politikos pažinimo klubas „Havlova kavárna“ („Havelo kavinė“). Prieš filmo peržiūrą įvyko klubo „Havlova kavárna“ steigimo ceremonija.

2025 m. lapkričio 26 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje įvyko 1990 m. Arvydo Reneckio įrašyto interviu su Vytautu Kavoliu peržiūra. Iki šiol viešai nerodytas interviu nufilmuotas 1990 m. V. Kavolio namuose Karlailyje (Pensilvanijoje, JAV). Renginyje dalyvavo ir interviu kontekstą papasakojo įrašo autorius, vaizdo operatorius ir režisierius A. Reneckis. Pokalbyje V. Kavolis dalijosi savo įžvalgomis apie Lietuvos išeiviją ir jos santykį su Lietuva, apmąstė gyvąją lietuviybę, šalies istoriją, komentavo tuomet vykusius atgimimo procesus.

2025 m. lapkričio 27–29 d. VDU Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetas, bendradarbiaudamas su Lenkijos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Varšuvos universiteto Rytų Europos studijų centru ir Lenkijos Respublikos ambasada Vilniuje, suorganizavo antrąją tarptautinę konferenciją „Baltijos šalyse gyvenantys lenkai. Nuo 1863–1864 m. sukilimo iki XXI amžiaus: kalba, tapatybė, kultūra, švietimas“. **Lapkričio 27 d.** konferencija prasidėjo Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje. Po konferencijos atidarymo vyko įvadinė sesija, apsilankyta ir pačioje Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje.

2025 m. lapkričio 28 d. VDU Lietuvių išeivijos institutą ir Prezidento Valdo Adamkaus biblioteką-muziejų aplankė LR užsienio reikalų ministras K. Budrys. Pastate, kuriame yra įsikūrusios abi įstaigos, tarpukariu veikė LR užsienio reikalų ministerija. Apsilankymo metu ministras susipažino su Lietuvių išeivijos instituto ir Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekos-muziejaus veikla, sužinojo daugiau detalių apie istorinio pastato praeitį ir tuometį ministerijos gyvenimą. Istorikė dr. Asta Petraitytė-Briedienė papasakojo svečiams apie Lietuvos egzilinės diplomatijos istoriją.

2025 m. lapkričio 28 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje VDU studentų kūrybinė grupė „Declamationes“ kvietė pakeliauti po Krymą. Prof. Saulius Pivoras papasakojo apie Krymo istorijos vingius. Renginio metu buvo skaitomos Juzefos Kalinowskos-Oginskienės dienoraščio ištraukos, kurios padėjo leistis į kelionę per XIX a. pirmosios pusės Ukrainą iki pat Krymo.

2025 m. gruodžio 10 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje įvyko Kauno arkivyskupo dr. Kęstučio Kėvalo paskaita pavadinimu „Kas mus laiko, kai viskas kliba: asmens ir visuomenės pamatiniai principai“. Renginį organizavo VDU *Academia cum laude*. Iki tapdamas arkivyskupu, K. Kėvalas studijavo Kauno kunigų seminarijoje, Šv. Marijos seminarijoje ir universitete Baltimorėje (JAV), Vytauto Didžiojo universitete apgynė teologijos mokslų daktaro disertaciją tema „Laisvosios ekonomikos šaltiniai ir tikslai pagal encikliką „Centesimus annus“. Akademijos svečio moksliniai interesai – katalikų socialinis mokymas, etika, laisvoji ekonomika.

2025 m. gruodžio 11 d. susirinkusieji į Prezidento Valdo Adamkaus biblioteką-muziejų turėjo galimybę peržiūrėti 1993 m. režisieriaus A. Reneckio užfiksuotą pokalbį su Lietuvos ambasadoriumi Stasiu Lozoraičiu (jaunesniuoju). Vaizdo įrašą komentavo VDU Lietuvių išeivijos instituto istorikė dr. A. Petraitytė-Briedienė.

2025 m. gruodžio 16 d. įvyko VI V. Kavolio dirbtuvės. Jose diskutuota apie V. Kavolio suprastą sąmoningumą. Savo knygoje „Sąmoningumo trajektorijos: lietuvių kultūros modernėjimo aspektai“ (Chicago: Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas, 1986) profesorius labai glaustai pristatė teorines gaires, unikaliame lietuvių kultūros istorijos tekste pademonstravo analizės galimybes. Kultūros istoriją jis siekė suvokti ne faktografiškai, kaip įvykių eigą, o analitiškai, kaip pro įvykius prasišviečiančius sąmoningumo poslinkius. Šių dirbtuvių tikslas buvo išskleisti šią V. Kavolio sąvoką ir jos teikiamą analitinį potencialą atpažinti, aiškintis, nagrinėti mūsų visuomenės ir kultūros reiškinius.

2025 m. gruodžio 18 d. popietę Vytauto Didžiojo universiteto studentai, jų kolegos, akademinės bendruomenės nariai rinkosi į kasmetinę išeivijos mecenatų stipendijų įteikimo šventę VDU Lietuvių išeivijos institute ir Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje. Jau tapo gražia tradicija kasmet prieš šv. Kalėdas VDU studentams įteikti Lietuvių fondo (LF) skiriamas vardines Broniaus Bieliuko ir Vandos Daugirdaitės-Sruogienės stipendijas. Renginyje dalyvavęs LF valdybos narys Leonas Narbutis renginio dalyviams papasakojo apie Lietuvių fondo veiklą: nuo sunkios pradžios prieš 60 metų, kai keliems išeivijos gydytojams kilo sumanymas įkurti fondą, skirtą tautinei tapatybei išlaikyti išeivijoje, iki šios svajonės įgyvendinimo – nors anuomet daug kas abejojo tokio sumanymo sėkme, fondas ne tik įgyvendino, bet ir su kaupu viršijo steigėjų lūkesčius. Pastaruosius 5 metus Lietuvių fondas kasmet iš sukaupto kapitalo palūkanų paramai skiria per milijoną

dolerių, remia ne tik išeivijoje, bet ir Lietuvoje gyvenančius lietuvius. Studentus sveikino, apie lietuvių mecenatystės tradicijas, B. Bieliuką, V. Daugirdaitę-Sruogienę ir kitus išeivijos mecenatus kalbėjo VDU Lietuvių išeivijos instituto direktorius prof. E. Aleksandravičius. Jis priminė, kad tokie pavyzdžiai įpareigoja ne tik stipendiatų, bet ir visus lietuvius tęsti gražias mecenatystės tradicijas. Lietuvių fondo skiriama Vandos Daugirdaitės-Sruogienės vardo stipendija buvo įteikta VDU Humanitarinių mokslų fakulteto (HMF) Vidurio Rytų Europos ir Lietuvos istorijos studijų programos II kurso magistrantui Eimantui Pileckui. Broniaus Bieliuko vardo stipendijos laureatais šiais metais tapo HMF Lyginamųjų kultūrų studijų programos I kurso magistrantė Gabrielė Navickaitė, HMF Moderniosios lingvistikos programos I kurso magistrantė Sabina Baltrūnaitė, HMF Vidurio Rytų Europos ir Lietuvos istorijos studijų programos II kurso magistrantė Gabija Ševcovaitė ir HMF Istorijos programos IV kurso studentas Eivydas Mozūras. Šventės metu taip pat įteiktos buvusio VDU rektoriaus profesoriaus Broniaus Vaškelių vardo stipendijos: trys stipendijos šiais metais įteiktos HMF doktorantėms Gintarei Navakauskaitei ir Eimantei Korytei bei meno-tyros doktorantei Monikai Citvaraitei-Lansbergienei.

2026 m. sausio 7 d. Draugijos pasaulio lietuviams pažinti Kauno skyrius, VDU Humanitarinių mokslų fakultetas ir VDU Lietuvių išeivijos institutas pakvietė į pokalbį „Drama Venesueloje: o kas toliau?“. Pašnekesyje dalyvavo dr. Erickas Reisas Godliauskas Zenas, Ana Baronas de Zavadzkas ir Regina Šulcas, moderavo VDU Lietuvių išeivijos instituto direktorius dr. Giedrius Janauskas. Renginyje vyko Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje. Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidento Donaldo Trumpo užsienio politika Venesuelos atžvilgiu sukėlė skirtingas reakcijas pasaulyje ir atkreipė dėmesį į padėtį Venesueloje. Brazilijos lietuvis dr. E. R. Godliauskas Zenas, žvelgdamas į šių dienų įvykius, nusakė Brazilijos ir tarptautinę perspektyvą. Venesuelos lietuvis A. Baronas de Zavadzkas ir R. Šulcas papasakojo, kas būdinga Venesuelos gyventojų kasdienybei, kokia yra dabartinė politinė padėtis ir koks lietuvių bendruomenės likimas krizės purtomoje šalyje.

2026 m. vasario 4 d. Draugijos pasaulio lietuviams pažinti Kauno skyrius, VDU Lietuvių išeivijos institutas ir VDU Pasaulio lietuvių universitetas pakvietė į Brazilijos lietuvių, politikos mokslų ir istorijos tyrėjo dr. E. R. Godliausko Zeno paskaitą „Diasporas and Aphorisms: The Everyday Life of Lithuanians in Brazil Through Their Phrases“ Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje. Paskaitoje dr. E. R. Godliauskas Zenas kalbėjo apie tarp pirmosios kartos lietuvių imigrantų Brazilijoje paplitusias tam tikras populiarias frazes ir posakius, kurie tapo bendruomenės savasties dalimi. Daugelis jų jungė lietuvių ir portugalų kalbas arba jų žodžiai buvo perimti iš abiejų kalbų ir perkurti naujame socialiniame, kultūriniame ir kalbiniame kontekste. Paskaitoje pristatytus aforizmus ir kasdienes posakius rinko ir užrašė lietuvių imigracijos Brazilijoje metraštininkas ir tyrėjas Jonas Jakatanvisky'is, kuris didelę savo gyvenimo dalį savanoriškai skyrė lietuvių bendruomenės istorijos išsaugojimui ir kartu aktyviai dalyvavo jos veikloje. Dr. E. R. Godliauskas Zenas paskaitoje pakomentavo aforizmus kaip istorinius šaltinius, leidžiančius rekonstruoti kasdienį gyvenimą, migracijos patirtis ir lietuvių prisitaikymo Brazilijoje procesus, ir pabrėžė kalbą esant atminties, tapatybės ir kultūrinio išlikimo erdvei.

2026 m. vasario 4 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje Kaune įvyko Arūno Kulikausko albumo „Fotoobjektai“ pristatymas ir paroda. 2025 m. pabaigoje

išleistame minėtame A. Kulikausko albume pristatomi 1995–2025 metų kūriniai. Tai – savita ir reikšminga menininko kūrybos dalis, jungianti fotografiją, objektą ir conceptualų mąstymą. Naudodamas „Polaroid“ emulsijos perkėlimo techniką, A. Kulikauskas kuria fotoobjektus iš įvairių rastų daiktų ir natūralių medžiagų – stiklo, metalo, medžio ir kitų. Kiekvienas darbas unikalus ne tik dėl autorinės meninės strategijos, bet ir dėl naudojamų „Polaroid“ fotomedžiagų, kurios šiandien jau nebegaminamos. Dėl šios priežasties fotoobjektų serija nebegali būti tęsiama tuo pačiu technologiniu būdu, o sukurti darbai įgyja ir istorinės vertės. A. Kulikausko fotoobjektus buvo įsigijusi korporacija „Polaroid“ – jie buvo eksponuojami keliaujančiose parodose kartu su tokių pasaulinio masto menininkų kaip Anselis Adamsas, Andy’is Warholas ir kitų autoriaus darbais. 2008 m. korporacija „Polaroid“ bankrutavo, o 2010-aisiais jos kolekcija parduota dalimis. Albumo „Fotoobjektai“ pristatymą lydėjo paroda, kurioje eksponuojami originalūs fotoobjektai, leidžiantys gyvai patirti kūrinių materialumą, trapumą ir vizualinę įtampą. Paroda papildė leidinį ir atveria galimybę pažinti šią kūrybos kryptį kaip savarankišką ir nuosekliai plėtotą meninį tyrimą.

2026 m. vasario 5 d. įvyko prof. Giedriaus Subačiaus paskaita ir naujausios knygos „Simono Daukanto Žemaitijos ortografija (1846–1864)“ pristatymas. G. Subačius yra kalbininkas, pripažintas S. Daukanto ir jo amžininkų tekstų tyrėjas. Nuo 1994 m. jis dėsto Čikagos Ilinojaus universiteto Lituanistikos katedroje, yra jos profesorius. Naujausia G. Subačiaus knyga yra apie kalbą kaip gyvą procesą, apie mąstantį, ieškančią S. Daukantą – ne ikoną, o žmogų, nuolat perrašantį, koreguojantį ir abejojančią. Lietuvos istorijos instituto išleistoje G. Subačiaus monografijoje „Simono Daukanto Žemaitijos ortografija (1846–1864)“ kviečiama pažvelgti į paskutinį S. Daukanto kūrybos etapą – jo lietuviškų rankraščių ir spaudinių rašybą Žemaitijoje ir Kurše. Tai – baigiamoji S. Daukanto ortografinės trilogijos dalis, aprėpianti devynias knygas ir dešimtis rankraščių. Susitikimą moderavo prof. E. Aleksandravičius. Paskaitą organizavo VDU *Academia cum laude*.

2026 m. kovo 5 d. VDU Lietuvių išėvijos instituto organizuotame II simpoziume „Tarp svetingumo ir atstumo: lietuvių–ukrainiečių santykių sociologija ir praktika“ diskutuota apie lietuvių ir ukrainiečių tarpusavio santykius kaip socialinį procesą, kuriame susitinka moralinės nuostatos, istorinė patirtis, instituciniai sprendimai ir gyvos kasdienės patirtys. Simpoziumo tikslas – skatinti dialogą tarp akademinės bendruomenės ir praktikų. Nuo Rusijos karo prieš Ukrainą pradžios Lietuva tapo ne tik saugia erdve tūkstančiams ukrainiečių, bet ir socialine laboratorija, kurioje kasdien kuriami nauji svetingumo, solidarumo ir bendro būvio modeliai. Pirminė emocinė mobilizacija pamažu virto institucionalizuota pagalbos sistema, o spontaniška empatija – ilgalaikėmis socialinėmis, administracinėmis ir moralinėmis praktikomis.

2026 m. kovo 10 d., Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos išvakarėse, Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje įvyko filmo „Šuolis“ (2020) peržiūra ir susitikimas su režisiere Giedre Žickyte. Filme pasakojama lietuvių jūreivio Simo Kudirkos istorija, kaip Šaltojo karo metais, Atlanto vandenyne susitikus Sovietų Sąjungos žvejybos flotilės plaukiojančiai bazei „Tarybų Lietuva“ ir JAV pakrančių apsaugos laivui „Vigilant“, jis ryžosi peršokti į amerikiečių katerį ir paprašyti politinio prieglobsčio. Deja, S. Kudirka grąžintas sovietams ir įkalintas. Šis įvykis sukėlė didelį atgarsį tiek JAV, tiek Sovietų Sąjungoje – istorija sulaukė plataus laisvojo pasaulio žiniasklaidos dėmesio ir visuomenės

palaikymo. S. Kudirka tapo ne tik lietuvių, bet ir viso pasaulio laisvės siekiančio žmogaus simboliu. Praėjus 50 metų, S. Kudirka kartu su režisierė grįžo į JAV – į tą patį amerikiečių laivą, kuriame prasidėjo neįtikėtina lietuvių iš Griškabūdžio istorija, o jo likimą sprendė net du JAV Prezidentai. Režisierė G. Žickytė pakomentavo filmo kūrybos procesą ir pasidalijo filmavimo užkulisiais.

2026 m. kovo 11-ąją, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną, Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje susirinko ir Kovo 11-ąją šventė repatrijavę Venesuelos lietuviai. Renginyje prasidėjo Lietuvos Respublikos ir Venesuelos himnais, susirinkusiųjų pasveikino LR užsienio reikalų ministerijos atstovas Tadas Kubilius, VDU Lietuvių išeivijos instituto direktorius G. Janauskas, Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekos-muziejaus direktorius Arūnas Antanaitis. Kauno venesueliečių bendruomenės vardu kalbėjo Antonio'us Baronas. Po oficialiosios dalies svečiai pasivaišino šventiniu tortu. Renginio dalyviai džiaugėsi prasidėjusiu pavasariu, aptarė sunkią ir šaltą žiemą Lietuvoje, kalbėjosi apie tolesnį Venesuelos likimą ir nerimavo dėl ten likusių artimųjų. Lietuvos venesueliečių bendruomenę sudaro daugiau nei 100 narių. Į savo tėvų, senelių ir prosenelių šalį jie pradėjo keltis 2020 m., Venesueloje prasidėjus humanitarinei krizei. Venesuelos lietuvių perkėlimas į Lietuvą vyko remiantis 2019 m. priimtu įstatymu, leidžiančiu kompensuoti persikraustymo išlaidas ir suteikti kitokią valstybės paramą krizių kamuojamose šalyse gyvenantiems lietuviams.

2026 m. kovo 12 d. Draugijos pasaulio lietuviams pažinti Kauno skyrius ir VDU Lietuvių išeivijos institutas pakvietė į paskaitą apie Kolumbijos lietuvius. Paskaitą skaitė šios bendruomenės tyrinėtoja, VDU Lyginamųjų kultūrų studijų magistrantė Ieva Šulskutė, pati aktyviai dalyvavusi bendruomenės veikloje Kolumbijoje. Nedidelė lietuvių bendruomenė Kolumbijoje, susikūrusi XX a. viduryje, iki šiol tebėra mažai pažįstama, tačiau svarbi ir savita lietuvių diasporos dalis. Paskaitoje aptarta šios bendruomenės susikūrimo istorija, siejama su saujelės iniciatyvių lietuvių pastangomis padėti DP stovyklose atsidūrusiems tautiečiams, taip pat analizuota, kaip ir nepalankiomis sąlygomis lietuviškumas išlieka branginamu net trečiosios bendruomenės kartos tapatybės elementu.

2026 m. kovo 19 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje įvyko VDU Lietuvių išeivijos instituto vyresniojo mokslo darbuotojo, istoriko prof. Juozo Skiriaus monografijos „JAV lietuvių tautininkų veikla 1940–1949 metais: nuo susiskaldymo iki vienybės“ pristatymas. Renginyje dalyvavo knygos autorius, dr. Daiva Dapkutė, knygos redaktorė Rasa Sičiūnienė, diskusiją moderavo dr. G. Janauskas. Monografijoje, remiantis gausiais šaltiniais, nušviečiama JAV lietuvių tautininkų ideologinės srovės veikla 1940–1949 metais. Lietuvos politinė situacija ir Prezidento Antano Smetonos atvykimas į JAV nulėmė, kad labiausiai susiskaldžiusi išeivijos srovė – tautininkai – pradėjo telktis ir savarankiškai veikti – dirbti Lietuvos laisvinimo darbą bei remti lietuvių pabėgėlius Europoje. Monografijoje nagrinėjamos išeivijos susiskaldymo ir vienybės priežastys, JAV lietuvių tautininkų nueitas ilgas ir sunkus kelias vienijant savo jėgas, tautininkų organizacijų veikla Antrojo pasaulinio karo metais. JAV lietuvių tautininkų organizacijų ir jų vadovų atlikti darbai – tai ryškus indėlis į bendrą patriotinės lietuvių išeivijos politinės veiklos bagažą.

2026 m. kovo 24 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje įvyko Lietuvos universitetų moterų asociacijos (LUMA) garbės narės Danutės Andriešytės atsiminimų

knygos „Kelionė į nežinią ir atgal“ pristatymas. Knygoje autorė pasakoja apie savo šeimos ir artimųjų likimus Antrojo pasaulinio karo pabaigoje, traukiamasi nuo karo į Vokietiją, patirtis pokario Lenkijoje ir priverstinį sugrįžimą į sovietų okupuotą Lietuvą. Renginyje dalyvavo knygos autorė, istorikė D. Dapkutė, knygos leidėjai – XXVII knygos mėgėjų draugija: koordinatore Dalia Poškienė, redaktorius Laimonas Inis, viršelio dailininkas Vladimiras Beresniovas. Renginį moderavo dr. A. Petraitytė-Briedienė.

2026 m. balandžio 8 d. Draugija pasaulio lietuviams pažinti ir Lietuvių išeivijos institutas pakvietė į dr. L. V. Sruoginis knygos „Heritage, Connection, Writing: Conversations with North American Lithuanian Diaspora Writers“ pristatymą, kuris vyko Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje. Su autore apie knygą kalbėjosi prof. Dalia Kuiznienė. L. V. Sruoginis knygą 2026 m. išleido leidykla „Peter Lang“ kaip serijos „Exile Studies“ („Egzilio studijos“) dalį. Šioje knygoje autorė pateikia 27 pokalbius su Šiaurės Amerikoje gyvenančiais autoriais, taip pat jų poezijos ir prozos kūrinių ištraukų. Minėti pokalbiai vyko su anglų kalba rašančiais ir Vakarų šalių leidyklose savo knygas leidžiančiais rašytojais. Ši knyga ne tik padeda pažinti Šiaurės Amerikos lietuvių literatūrą ir paveldą, bet ir išryškina, ką reiškia išsaugoti lietuvių ir litvakų paveldą, gyvenant Šiaurės Amerikoje ir rašant anglų kalba.

2026 m. balandžio 15 d. VDU *Academia cum laude* pakvietė savo narius, studentus ir dėstytojus bei visus susidomėjusiuosius į viešą paskaitą, kurią skaitė Vilniaus universiteto prof. Romas Lazutka. Akademijos svečias yra Vilniaus universiteto Ekonomikos ir verslo administravimo fakulteto profesorius. Jo tyrimų sritys apima viešojo sektoriaus ekonomiką, darbo rinką, pensijų sistemą, socialinės atskirties ir skurdo problemas, socialinę politiką ir socialinę apsaugą, socialinį teisingumą švietimo sistemoje. Renginys vyko Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje.

2026 m. balandžio 20 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje įvyko parodos „Draugą laisvėje pažinsi. Danija ir Lietuva po 1990 m.“ atidarymas. Sakoma, kad draugą nelaimėje pažinsi. Ši paroda liudija, kad tvirtą ryšį labiausiai padeda kurti laisvė – tai istorija apie žmones, kurie tikėjo nepriklausomybę atkūrusia Lietuvą. Žengdamos pirmuosius laisvės žingsnius, Lietuva ir kitos Baltijos valstybės sulaukė visapusiškos demokratiinių šalių paramos. Viena jų – Danija. Šioje parodoje buvo pasakojama, kaip Danija tapo viena artimiausių Lietuvos rėmėjų po 1990 m. – nuo palaikymo telegramų iki bendrų kultūros, švietimo ir saugumo projektų. Paroda, skirta Danijos ir Lietuvos santykių raidai po 1990 m., atskleidė abiejų šalių bendradarbiavimą, politinę paramą ir kultūrinius ryšius atkurtos nepriklausomybės laikotarpiu. Parodos rengėjai – Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Danijos Karalystės ambasada Lietuvoje, Danijos kultūros institutas Baltijos šalyse ir Šiaurės ministrų tarybos biuras Lietuvoje.

2026 m. balandžio 22 d., minint tarptautinę Žemės dieną, įvyko JAV lietuvių režisieriaus Romo Šležo dokumentinių filmų vakaras. Jo metu žiūrovai turėjo galimybę peržiūrėti tris aplinkosaugos judėjimo pradžioje JAV sukurtus ir pripažinimo sulaukusius dokumentinius filmus: „Pssht!“ (1968), „Progress, pork-barrel, and pheasant feather“ (liet. „Progresas, kiaulienos statinė ir fazano plunksnos“, 1966) ir „Watermen“ (liet. „Vandens žmonės“, 1968). Renginyje dalyvavo režisieriaus žmona Birutė Šležas, istorikas dr. E. Balandis. Romas Viktoras Šležas gimė 1938 m. gruodžio 31 d. Lietuvoje, Klaipėdoje, mirė 2019 m. balandžio 15 d. JAV, Bostone. Kartu su tėvais Antrojo pasaulinio karo metu pasitraukė į

Vokietiją, karo pabėgėlių stovyklas, 1949 m. persikėlė į JAV, Bostoną. 1962 m. Tuftso koledže studijavo istoriją, vėliau pasuko dokumentinių filmų kūrybos link. 1965 m. Bostono universitete įgijo kino meno magistro laipsnį. Jo diplominis filmas „Velnio bala“ pagal Jurgio Jankaus apysaką Holivudo kino prodiuserių gildijos apdovanotas bronzos medaliu kaip vienas geriausių tų metų studentų filmų. Jame pagrindinį vaidmenį atliko rašytojas, poetas Antanas Gustaitis. 1965 m. R. Šležas įsteigė savo studiją „Fisher-Slezas Films“. Reaguodamas į kylančias gamtos saugos problemas ir suprasdamas ypatingą gamtos reikšmę, jis sukūrė pripažinimo sulaukusių filmų – nuo humoristinio „Pssst“ (1966) apie paplitusį aerolio naudojimą iki „Watermen“ (1968), kuriame pasakojama apie paskutiniuosius Česapiko įlankoje su burlaiviais dirbančius austrių žvejus. Pastarojo filmo premjera įvyko organizacijos „National Geographic“ iškilmingame vakare Vašingtone. „Watermen“ tapo ekologinių filmų žanro klasika. R. Šležas rėmėsi stiliumi *direct cinema* – kinas be režisūros, – kuris buvo populiarus XX a. 7 dešimtmetyje ir kurio pradininku laikomas dokumentinio kino tėvas Robertas Leacockas. R. Šležas savo kuriamą dokumentiką aktyviai dalyvavo JAV pilietinių teisių judėjime. Žymiausi jo filmai „Code Blue“ (1972) ir „Voices of a Divided City“ (1982), kuriuose pristatomi rasinės nelygybės klausimai, buvo rodomi praėjusių metų „Santaros-Šviesos“ suvažiavime Alantoje. Gyvendamas JAV, R. Šležas buvo aktyvus lietuvių bendruomenės narys. Būdamas vaikas dalyvavo skautų organizacijos, vėliau – „Santaros-Šviesos“ federacijos veikloje, rūpinosi renginių technine priežiūra, organizavo multimedijos spektaklius, sukūrė kelis filmus lietuviška tematika, su bendraminčiais vedė savaitinę radijo laidą anglų kalba „Garso bangos“.

2026 m. balandžio 23 d. VDU Lietuvių išeivijos institutas ir Lituanistikos katedra pakvietė į seminarą „Lietuvių išeivijos kritika: tarp akademiškumo ir publicistinio žaismingumo“. Seminare buvo ryškinama išeivijos kritikos įvairovė, metodologinės atramos, tematinis akiratis. Nemaža dalis išeivijos kritikų akademikų dalyvavo Vytauto Didžiojo universiteto veikloje: buvo atkuriamojo Senato nariai, dėstė atkurtojo universiteto studentams, leido savo knygas ir aktyviai įsijungė į to meto kultūrinį gyvenimą Lietuvoje. Jų darbų įtaka atgimusios Lietuvos literatūrologijai kol kas menkai reflektuota. Šių metų pradžioje paminėtas ir literatūros tyrinėtojo prof. Rimvydo Šilbajorio 100-metis. Seminaro metu pranešimus skaitė Dalia Kuizininė („Išeivijos literatūros kritikos slinkty“), Vijolė Višomirskytė („Kaip aš skaičiau Škėmą su išeivijos kritikais 1995–1997 metais“), Eugenijus Žmuida („Rimvydo Šilbajorio kritikos ir atverties meistrystė“). Diskusijoje „Kuo aktuali išeivijos kritika šiandien? Ko dar neatradome?“ dalyvavo Indrė Žakevičienė, Akvilė Šimėnienė, Ramūnas Čičelis. Rašytojas ir fotografas Ričardas Šileika pristatė parodą „Kęstučio Keblio atvirlaiškiai ir laišakai Ričardui Šileikai „Baton Rouge → Vilnius“.

2026 m. balandžio 29 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje įvyko Edmundo Katino fotografijų parodos „Havelas Kaune. 1996“ pristatymas ir diskusija, skirta Čekijos Prezidento V. Havelo apsilankymui Kaune 1996 m. prisiminti. Renginyje dalyvavo istorikai Dalia Bukelevičiūtė ir K. Antanaitis, rašytojas ir vertėjas Almis Grybauskas, kiti pašnekovai. Renginį organizavo Čekijos intelektualinio palikimo ir moralios politikos pažinimo klubas „Havlova kavárna“ („Havelo kavinė“), Prezidento Valdo Adamkaus biblioteka-muziejus ir Čekijos Respublikos ambasada Lietuvoje.

Kitose įstaigose

2025 m. lapkričio 7 d. Beatričės Kleizaitės-Vasaris menų galerijoje Marijampolėje VDU Lietuvių išeivijos instituto mokslininkė, istorikė dr. A. Petraitytė-Briedienė kartu su kitomis kuratorėmis pristatė parodą „Lozoraičiai – vilties diplomatija: šimtmetis valstybės naudai“. Renginį pradėjo menotyrininkė prof. dr. Rasa Žukienė, pasidžiaugdama, kad ši prasminga paroda glaudžiai susijusi su Marijampolės kraštu. Parodą išsamiau pristatė ir su ja iš arčiau susipažinti pakvietė parodos kuratorės dr. Iveta Dabašinskienė ir Kristina Stankaitė iš Nacionalinio M. K. Čiurlionio muziejaus. Šioje parodoje pristatoma diplomatų šeimos istorija, eksponuojami muziejų rinkiniuose saugomi asmeniniai Lozoraičių daiktai, šeimos kino archyvas ir meno kolekcijos kūriniai.

2025 m. gruodžio 3 d. Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos Žaliojoje erdvėje įvyko interviu su Aleksandru Štromu peržiūra. Renginyje istorikė dr. D. Dapkutė (VDU Lietuvių išeivijos institutas) pristatė A. Štromo biografinius aspektus, jo patirtį karo metais, sudėtingus moralinius pasirinkimus bei intelektualinį kelią. A. Štromas interviu kalbėjo apie kultūros reikšmę Lietuvos atgimimui, kultūros ir politikos bei kultūros ir religijos sąveiką, taip pat aptarė politinės moralės klausimus. Renginyje dalyvavo Draugijos užsienio lietuviams pažinti pirmininkas doc. dr. G. Janauskas ir Rūta Pūraitė – jie pristatė draugijos veiklą ir pakvietė susidomėjusiuosius prisijungti prie iniciatyvų, skirtų ryšiams su pasaulio lietuviais palaikyti. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekos-muziejaus direktorius A. Antanaitis kalbėjo apie A. Reneckį ir pabrėžė išlikusio interviu su A. Štromu vertę ir retumą. Po renginio VDU Lietuvių išeivijos instituto kolektyvas apsilankė Mariaus Katiliškio atminimo kambaryje.

2026 m. sausio 12 d. Beatričės Kleizaitės-Vasaris menų galerijoje Marijampolėje įvyko paskaita apie istorinės atminties paieškas. VDU Lietuvių išeivijos instituto mokslininkė, istorikė dr. A. Petraitytė-Briedienė išsamiai apžvelgė XX a. Lietuvos diplomatijos raidą ir pristatė Lozoraičių šeimos indėlį į valstybės istoriją. Pranešėja dalijosi įžvalgomis apie tai, kaip ši šeima, dirbdama Romoje ir Vašingtone, sugebėjo užtikrinti Lietuvos diplomatinės tarnybos tęstinumą, kai pati valstybė buvo ištrinta iš politinio žemėlapiu. Taip pat istorikė išskyrė Lozoraičių šeimos vaidmenį sprendžiant Lietuvos laisvės bylos klausimus Vakaruose. Paskaitoje dalyvavo Marijampolės mokyklų – Sūduvos, Marijonų, Rygiškių Jono gimnazijų, Petro Armino progimnazijos – mokiniai ir mokytojai.

2026 m. sausio 19 d. Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje Vilniuje įvyko išskirtinis archyvinio interviu vakaras, sugrąžinęs į laiką, kai idėjos apie politiką, meną ir literatūrą buvo neatsiejamoms nuo laisvės siekio. Renginio metu peržiūrėtas ir aptartas 1989 m. Vaidoto Daunio pokalbis su politologu A. Štromu, nufilmuotas VI pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziume Čikagoje. Interviu kontekstą ir istorinę bei kultūrinę reikšmę aptarė kultūros istorikas Darius Kuolys, renginį moderavo Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Valstybingumo centro vadovė Ilona Strumickienė.

2026 m. kovo 2 d. Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centro Menų galerijos erdvėje greta pasaulio lietuvių meno darbų skambėjo ir fantastiškos išeivių istorijos. Paskaitą „Fantastiškieji pasaulio lietuviai ir kur juos rasti“ Marijampolės „Ryto“ progimnazijos, Marijampolės Sūduvos gimnazijos, Marijampolės Šv. Cecilijos gimnazijos, Marijampolės

Petro Armino progimnazijos mokytojams bei miesto bendruomenės atstovams skaitė Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekos-muziejaus direktorius, VDU Lietuvių išeivijos instituto jaunesnysis mokslo darbuotojas A. Antanaitis. Renginio metu lektorius apžvelgė ryškiausius diasporos mokslo, kultūros paveldo pėdsakus, kvietė susirinkusiuosius naujai pažvelgti į lietuviškąją tapatybę pasaulio kontekste.

2026 m. kovo 6 d. Palangos kurorto muziejuje įvyko renginys, skirtas išskirtinei tarpukario Lietuvos asmenybei – Magdalenai Avietėnaitėi. VDU Lietuvių išeivijos instituto mokslininkė dr. A. Petraitytė-Briedienė skaitė paskaitą „Vardan tos Lietuvos: netituluotos diplomatės Magdalenos Avietėnaitės gyvenimas ir veikla“, renginio dalyvius supažindino su šios nepaprastos moters biografija, profesine veikla ir indėliu į Lietuvos valstybingumą. Renginio metu taip pat pristatyti režisieriaus Justino Lingio trumpametražiai filmai „Magdalena Avietėnaitė“ (2013) ir „Diplomatė Magdalena Avietėnaitė“ (2020).

2026 m. kovo 23 d. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje pristatyta Jungtinės Karalystės lituanistinės etnokultūros ir dramos mokyklos „Bitė“ mokinių paroda „Nuo Užgavėnių iki Velykų“. Tai – ne tik spalvingas vaikų kūrybos pristatymas, bet ir etnokultūrinis tiltas tarp svetur augančios kartos ir jos protėvių šaknų, paskatinęs mokslininkus įsitraukti į intriguojančią diskusiją apie lietuviškas mitologines būtybes. Paroda bibliotekoje veikė iki balandžio 7 d., o mėnesio pabaigoje iškeliavo į LR Seimo rūmus. Lituanistinė etnokultūros ir dramos mokykla „Bitė“, įsikūrusi Jungtinėje Karalystėje, išsiskiria unikaliu profiliu. Čia vaikai ne tik mokosi kalbos, bet ir per dramą, meną bei etnokultūrą gilinasi į lietuviškąją tapatybę. Paroda „Nuo Užgavėnių iki Velykų“ tapo šio ilgo ir kruopštaus mokymosi proceso kulminacija, kurią pamatyti dabar gali ir vilniečiai bei miesto svečiai.

Kroniką parengė Rūta PŪRAITĖ

Šaltiniai

<https://adamkuslibrary.lt/>
<https://iseivijosinstitutas.lt/>
<https://www.vdu.lt/>
<https://www.draugas.org/>
<https://www.lrt.lt/>
<https://pasauliolietuviai.lt/>
<https://plb.lt/>
<https://www.lrp.lt/lt>
<https://lrs.lt/>
<https://lrv.lt/>
<https://www.urm.lt/>
<https://www.lnb.lt/>
<https://archyvai.lrv.lt/lt/>